

САНХҮҮГИЙН
ЗОХИЦУУЛАХ ХОРОО

ДААТГАЛЫН САЛБАРЫН 2023 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НЭГДСЭН ТАЙЛАН

Улаанбаатар хот 2024

Хүснэгтийн жагсаалт	3
Дүрслэлийн жагсаалт.....	4
1. Даатгалын хөгжлийн үзүүлэлт.....	5
Даатгалын гүнзгийрэлт.....	5
Даатгалын нягтрал	6
2. Даатгалын салбарын ерөнхий мэдээлэл.....	7
2.1. Тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, бүртгэл, эрхийн мэдээлэл	7
2.2. Хүртээмжтэй байдал.....	9
2.3. Даатгагчийн хөрөнгө	11
2.4. Даатгагчийн өр төлбөр ба эздийн өмч	17
2.5. Даатгалын хураамж	20
2.6. Даатгалын нөхөн төлбөр	22
2.7. Даатгалын харьцаа	24
2.8. Даатгагчийн ашигт ажиллагаа	26
2.9. Давхар даатгал	27
3. Ердийн даатгал	29
3.1. Ердийн даатгагчдын хөрөнгө	29
3.2. Ердийн даатгагчдын өр төлбөр ба эздийн өмч.....	30
3.3. Нөөц сан.....	31
3.4. Ердийн даатгалын хураамж	32
3.5. Ердийн даатгагчдын нөхөн төлбөр	35
4. Урт хугацааны даатгал.....	39
4.1. Урт хугацааны даатгагчийн хөрөнгө	39
4.2. Урт хугацааны даатгалын хураамж.....	39
4.3. Урт хугацааны даатгалын нөхөн төлбөр	40
5. Давхар даатгал.....	42
6. Албан журмын даатгал.....	43
7. Даатгалын мэргэжлийн оролцогч	45
7.1. Даатгалын зуучлагч	45
7.2. Даатгалын хохирол үнэлэгч	49
7.3. Даатгалын төлөөлөгч.....	51

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

- Хүснэгт №1. Даатгалын гүнзгийрэлтийн түвшин
- Хүснэгт №2. Даатгалын нягтрал
- Хүснэгт №3. Бүртгэл, зөвшөөрлийн ерөнхий мэдээлэл
- Хүснэгт №4. Даатгалын компаниудын ажилчдын тоо
- Хүснэгт №5. Даатгалын хүртээмж
- Хүснэгт №6. Даатгалын хүртээмж /цахим борлуулалт/
- Хүснэгт №7. Даатгалын бүтээгдэхүүн үйлчилгээг цахим болон аливаа технологи ашиглан хүргэж буй хэлбэрийн талаарх мэдээлэл
- Хүснэгт №8. Даатгагчдын хөрөнгө /ангилал тус бүрээр/
- Хүснэгт №9. Даатгагчдын өр төлбөр ба эздийн өмч /ангилал тус бүрээр/
- Хүснэгт №10. Даатгалын нийт хураамжийн орлого
- Хүснэгт №11. Даатгалын нөхөн төлбөр
- Хүснэгт №12. Даатгалын харьцаа
- Хүснэгт №13. Даатгалын харьцаа /2019-2023/
- Хүснэгт №14. Даатгагчийн ашигт ажиллагаа /2019-2023/
- Хүснэгт №15. Давхар даатгалын хураамж
- Хүснэгт №16. Ердийн даатгагчдын хөрөнгө /ангилал тус бүрээр/
- Хүснэгт №17. Ердийн даатгагчдын өр төлбөр ба эздийн өмчийн дүн
- Хүснэгт №18. Ердийн даатгагчдын нөөц сан
- Хүснэгт №19. Ердийн даатгалын хураамж
- Хүснэгт №20. Ердийн даатгалын хураамж /даатгалын хэлбэрээр/
- Хүснэгт №21. Ердийн даатгалын нөхөн төлбөр
- Хүснэгт №22. Ердийн даатгалын нөхөн төлбөр /даатгалын хэлбэрээр/
- Хүснэгт №23. Урт хугацааны даатгагчдын хөрөнгө /ангилал тус бүрээр/
- Хүснэгт №24. Урт хугацааны даатгалын хураамж
- Хүснэгт №25. Урт хугацааны даатгалын нөхөн төлбөр
- Хүснэгт №26. Давхар даатгалын хураамж, нөхөн төлбөр
- Хүснэгт №27. ЖХАЖД-ын хураамж, нөхөн төлбөр /2019-2023/
- Хүснэгт №28. ЖХАЖД-ын хураамж, нөхөн төлбөр, хохирлын харьцаа
- Хүснэгт №29. Даатгалын зуучлалын дэлгэрэнгүй
- Хүснэгт №30. Зуучилсан даатгалын хураамж, зуучлалын шимтгэл
- Хүснэгт №31. Даатгалын хохирол үнэлгээ /даатгалын хэлбэрээр/
- Хүснэгт №32. Даатгалын хохирол үнэлгээ /компани тус бүрээр/
- Хүснэгт №33. Даатгалын төлөөлөгчөөр дамжин орсон даатгалын нийт хураамж
- Хүснэгт №34. Даатгалын төлөөлөгчийн шимтгэл

ДҮРСЛЭЛИЙН ЖАГСААЛТ

Дүрслэл №1. Даатгалын гүнзгийрэлтийн түвшин

Дүрслэл №2. Даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгө

Дүрслэл №3. Даатгалын компаниудын нийт хөрөнгөд эзлэх хувь /2019-2023/

Дүрслэл №4. Хөрөнгийн ангилал /өсөлтийн хувиар/

Дүрслэл №5. Даатгагчийн хөрөнгийн ангилал /эзлэх хувь/

Дүрслэл №6. Хөрөнгө оруулалтын ангилал /өсөлтийн хувиар

Дүрслэл №7. Даатгагчдын хөрөнгө оруулалтын ангилал /эзлэх хувь/

Дүрслэл №8. Даатгалын нөөц сан /эзлэх хувиар/

Дүрслэл №9. Даатгагчдын өр төлбөр ба эздийн өмч ангилал тус бүрээр /сая төгрөг/

Дүрслэл № 10. Даатгалын компаниудын нөөц сангийн дүн өсөлтийн хувиар

Дүрслэл №11. Даатгалын хураамжийн орлого /өсөлтийн хувиар/

Дүрслэл №12. Даатгалын хураамжийн орлого /эзлэх хувиар/

Дүрслэл №13. Даатгалын хураамж борлуулалтын сувгаар

Дүрслэл №14. Даатгалын нөхөн төлбөр өсөлтийн хувиар

Дүрслэл №15. Даатгалын компаниудын нөхөн төлбөр /эзлэх хувиар/

Дүрслэл №16. Давхар даатгалын хураамж, нөхөн төлбөрийн харьцаа

Дүрслэл №17. Ердийн даатгагчдын хөрөнгийн ангилал /эзлэх хувиар/

Дүрслэл №18. Ердийн даатгалын хураамжийн орлогод эзлэх хувь /даатгалын хэлбэр/

Дүрслэл №19. Ердийн даатгалын нөхөн төлбөрийн эзлэх хувь /даатгалын хэлбэр/

Дүрслэл №20. Урт хугацааны даатгалын хураамж, нөхөн төлбөр /сая.төг/

Дүрслэл №21. Зуучилсан даатгалын хураамжийн орлого /эзлэх хувь/

Дүрслэл №22. Зуучилсан даатгалын хураамж, зуучлалын шимтгэл /сая.төг/

Дүрслэл №23. Даатгалын нийт хохирол үнэлгээ /эзлэх хувь/

Дүрслэл №24. Даатгалын төлөөлөгчийн даатгалын нийт хураамж бүрдүүлэлт /эзлэх хувь/

1. ДААТГАЛЫН ХӨГЖЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

ДААТГАЛЫН ГҮНЗГИЙРЭЛТ

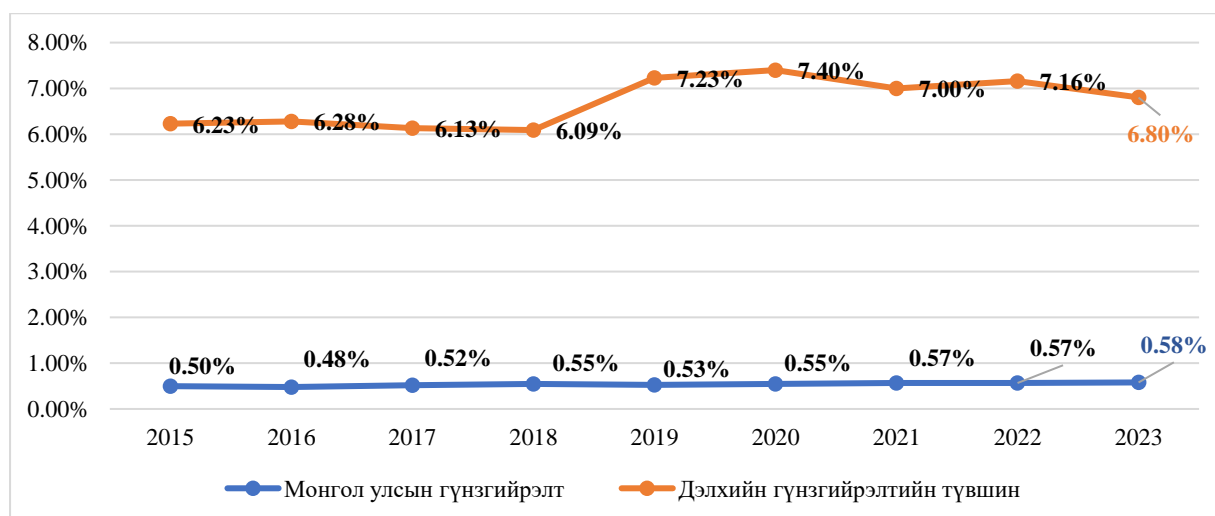
Манай улсын даатгалын гүнзгийрэлтийн түвшин сүүлийн жилүүдэд тогтмол өсөлттэй байсан хэдий ч 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар 0.1 функтээр өсч 0.58 хувьд хүрсэн байна. Даатгалын хураамжийн нийт орлого өмнөх оны мөн үеэс 30.8 хувиар өссөн хэдий ч Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн мөн ойролцоо дүнгээр буюу 27.9 хувиар өссөн тул даатгалын гүнзгийрэлтийн түвшинд томоохон өөрчлөлт гараагүй байна. /Хүснэгт №1 болон Дүрслэл №1-с харна уу/

Хүснэгт №1. Даатгалын гүнзгийрэлтийн түвшин

Он	Даатгалын нийт хураамжийн орлого /сая.төг/				ДНБ ¹	Монгол улсын гүнзгийрэлт	Дэлхийн гүнзгийрэлтийн түвшин
	Ердийн даатгал	Урт хугацааны даатгал	Давхар даатгал	Нийт			
2015	112,213.3	1,652.8	446.6	114,312.8	22,894,780.9	0.50%	6.23%
2016	111,676.5	1,268.7	1,556.7	114,501.9	23,931,342.6	0.48%	6.28%
2017	141,180.4	1,306.3	1,851.6	144,338.4	28,010,710.6	0.52%	6.13%
2018	175,545.7	1,420.8	1,738.3	178,704.8	32,582,629.0	0.55%	6.09%
2019	195,328.0	1,272.4	2,105.2	198,705.6	37,839,225.4	0.53%	7.23%
2020	200,015.9	1,479.1	3,572.0	205,067.0	37,453,275.3	0.55%	7.40%
2021	241,534.5	1,791.8	4,153.3	247,479.6	43,555,484.4	0.57%	7.00%
2022	297,993.0	2,723.7	4,084.2	304,800.9	53,851,544.5	0.57%	7.16%
2023	388,861.0	3,146.7	6,728.6	398,736.3	68,871,741.6	0.58%	6.80%

* Даатгалын гүнзгийрэлт гэж даатгалын нийт хураамжийн орлогыг Дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд харьцуулсан харьцаа

Дүрслэл №1. Даатгалын гүнзгийрэлтийн түвшин

ДААТГАЛЫН НЯГТРАЛ

2023 оны жилийн эцсийн байдлаар даатгалын нягтрал өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 29.1 хувиар өсч 113.4 мянган төгрөгт хүрсэн байна. Даатгалын нийт хураамжийн орлого Монгол Улсын нийт хүн амын өсөлттэй харьцуулахад илүү их хэмжээний өсөлтийг үзүүлсэн нь даатгалын нягтралын хэмжээ өсөхөд нөлөөлсөн байна. /Хүснэгт №2-с харна уу/

Хүснэгт №2. Даатгалын нягтрал

он	Хүн амын тоо ¹	Ердийн ба урт хугацааны даатгалын хураамжийн орлого /сая.төг/	Даатгалын нягтрал /төг/	Дэлхийн дундаж нягтрал /ам.доллар/ ²	Долларын ханш	Дэлхийн дундаж нягтрал /төг/
2015	3,057,778	114,312.8	37,238.2	621.2	1,994.0	1,238,650.0
2016	3,119,935	114,501.9	36,201.1	638.3	2,405.3	1,535,315.8
2017	3,177,899	144,338.4	44,836.8	650.0	2,447.0	1,590,558.7
2018	3,177,899	178,704.8	55,686.6	682.0	2,594.5	1,769,419.4
2019	3,238,479	198,705.6	60,707.6	818.0	2,703.5	2,211,493.0
2020	3,296,866	201,465.7	61,117.1	809.0	2,851.1	2,306,510.2
2021	3,312,275	243,326.3	73,462.0	874.0	2,849.0	2,489,991.0
2022	3,424,391	300,716.6	87,816.1	927.0	3,444.6	3,193,144.6
2023	3,457,547	392,007.7	113,377.4	983.5	3,388.6	3,332,847.4

* Даатгалын нягтрал гэж нэг хүнд ногдох даатгалын нийт хураамжийн орлого

² <https://www.1212.mn/mn>

³ <https://www.swissre.com/institute/search-page.html?searchterm=sigma>

2022 оны дэлхийн дундаж нягтрал албан ёсоор гараагүй бөгөөд дээрх мэдээлэлд сүүлийн 7 жилийн дундаж өсөлтийн хувиар таамаглаж оруулав.

2. ДААТГАЛЫН САЛБАРЫН ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

2.1. ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ, ЗӨВШӨӨРӨЛ, БҮРТГЭЛ, ЭРХИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Салбарын хувьцаа эзэмшигчдийн тоо 13.1%-аар өсөв

2023 оны жилийн эцсийн байдлаар Хорооноос тусгай зөвшөөрөлтэйгээр 18 даатгалын компани, үүнээс 15 ердийн даатгалын компани, 2 урт хугацааны даатгалын компани, 1 давхар даатгалын компани, мөн 63 даатгалын зуучлагч компани, үүнээс 10 даатгалын зуучлагч банк болон 24 даатгалын хохирол үнэлэгч, 2416 даатгалын төлөөлөгч тус тус үйл ажиллагаа эрхлэн явуулж байна. Мөн 45 аудитын компанийн 147 аудитор, 40 актуарч тус тус Хорооноос олгосон эрхийн дагуу даатгалын салбарт үйл ажиллагаа эрхэлж байна. /Хүснэгт №3-т дэлгэрэнгүй харуулав/

Хүснэгт №3. Бүртгэл, зөвшөөрлийн ерөнхий мэдээлэл

№		2022	2023	Ө/Б
1	Даатгалын компанийн тоо	18	18	0.0%
	Ердийн даатгал:	15	15	0.0%
	Үүнээс гадаадын хөрөнгө оруулалттай	2	2	0.0%
	Урт хугацааны даатгалын компани	2	2	0.0%
	Үүнээс гадаадын хөрөнгө оруулалттай	-	-	-
	Давхар даатгалын компани	1	1	0.0%
2	Даатгалын зуучлагч компани	63	63	0.0%
	Үүнээс: банк-зуучлагч	10	10	0.0%
	давхар даатгалын зуучлагч	11	11	0.0%
3	Даатгалын хохирол үнэлэгч компани	25	24	-4.0%
4	Даатгалын төлөөлөгч	2376	2416	1.7%
	Үүнээс: Компани	6	6	0.0%
	Хотод ажиллах төлөөлөгч	599	617	3.0%
5	Салбарын тоо	683	691	1.2%
	Үүнээс Даатгалын компанийн	246	238	-3.3%
	Үүнээс УБ-т	43	39	-9.3%
	Даатгалын зуучлагчийн	391	405	3.6%
	Ердийн болон давхар даатгалын зуучлагчийн салбар	99	111	12.1%
	үүнээс УБ-т	24	29	20.8%

8 | Даатгалын салбарын 2023 оны жилийн эцсийн үйл ажиллагааны нэгдсэн тайлан

	банк-зуучлагчийн салбар	292	294	0.7%
	үүнээс УБ-т	184	186	1.1%
	Даатгалын хохирол үнэлэгчийн	46	48	4.3%
	үүнээс УБ-т	31	33	6.5%
6	Төлөөлөгчийн газрын тоо	54	57	5.6%
	Үүнээс Даатгалын компанийн	12	14	16.7%
	үүнээс УБ-т	5	4	-20.0%
	гадаад	-	2	-
	Даатгалын зуучлагчийн	0	0	-
	Үүнээс: банк-зуучлагчийн	0	0	-
	Даатгалын хохирол үнэлэгчийн	42	43	2.4%
	үүнээс УБ-т	10	11	10.0%
7	Даатгалын бүтээгдэхүүний тоо	673	713	5.9%
8	Эрх бүхий албан тушаалтны тоо	328	332	1.2%
	Үүнээс: даатгалын компанийн	172	175	1.7%
	даатгалын зуучлагчийн	107	110	2.8%
	даатгалын хохирол үнэлэгчийн	49	47	-4.1%
9	Аудитын компанийн тоо	40	45	12.5%
	Аудиторын тоо	137	147	7.3%
10	Даатгалын байгууллагын хувьцаа эзэмшигчдийн тоо	20261	22911	13.1%
	Үүнээс: Даатгалын зуучлагчийн	118	114	-3.4%
	Даатгалын хохирол үнэлэгчийн	50	45	-10.0%
	Даатгалын компанийн	20093	22752	13.2%
	Үүнээс: ХХК-ийн хувьд	44	44	0.0%
	нээлттэй ХК-ийн хувьд	20049	22708	13.3%
	Хуулийн этгээд	22	25	13.6%
11	Актуарчийн тоо /Хорооноос эрх олгосон/	40	40	0.0%

Даатгалын байгууллагад аудитын үйлчилгээ үзүүлэх эрх авсан аудитын компанийн тоо өмнөх оноос 5-аар нэмэгдэж 45 аудитын компани Хорооноос эрх олгосны үндсэн дээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа бол даатгалын байгууллагад 332 эрх бүхий албан тушаалтан Хорооноос олгосон зөвшөөрлийн дагуу томилогдон ажиллаж байна. Мөн онцолбол, даатгалын байгууллагын хувьцаа эзэмшигчдийн тоо өмнөх оноос 13.1 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

2.2. ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

Ердийн даатгалын **14**, урт хугацааны даатгалын **2** компани цахим болон аливаа дэвшилтэт технологи ашиглан даатгалын бүтээгдэхүүн үйлчилгээг иргэд, даатгуулагчдад хүргэж байна.

2023 оны жилийн эцсийн байдлаар Монгол Улсын хэмжээнд нийт 18 даатгалын компанийн 238 салбар, 12 төлөөлөгчийн газар болон нийт 63 даатгалын зуучлагч компанийн 405 салбараар дамжуулан 713 даатгалын бүтээгдэхүүн үйлчилгээг нийт 1.3 сая даатгуулагч хувь хүн, 266.7 мянган даатгуулагч хуулийн этгээдэд хүргэжээ. Мөн нийт 18 даатгалын компанийн 1103 ажилтан даатгалын чиглэлээр мэргэшин иргэд, даатгуулагчдад мэргэжлийн зөвлөгөө, үйлчилгээ хүргэн ажиллаж байна. /Хүснэгт №4/

Хүснэгт №4. Даатгалын компаниудын ажилчдын тоо

	Нийт	Үүнээс: Эмэгтэй	Эзлэх хувь	Эрэгтэй	Эзлэх хувь
Даатгалын компанийн ажилчдын тоо	1103	692	62.7%	411	37.3%
Үүнээс Төв компани	869	511	58.8%	358	41.2%
Салбар	234	181	77.3%	53	22.6%

Монгол Улсын 16 буюу түүнээс дээш насны иргэдийг нийт даатгуулагч хувь хүний тоотой харьцуулахад 54.4 хувьтай байгаа бөгөөд үүнээс үзэхэд даатгалын гэрээ байгуулах насны 2 хүн тутмын 1 нь даатгалтай гэж дүгнэхээр байна. Энэхүү үр дүнд жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын нөлөөлөл их юм. /Хүснэгт №5/

Хүснэгт №5. Даатгалын хүртээмж

№	Үзүүлэлт	2023 он
1	Даатгалын компанийн ажилчдын тоо	1103
2	Даатгуулагч хувь хүн	1,279,721
3	Даатгуулагч хуулийн этгээд	266,657
4	Нэг ажилтанд ногдох даатгуулагчийн тоо	(1)/(2+3) 1402.0
5	МУ-ын хүн амын тоо	3,457,548
6	Үүнээс 16 наснаас дээш иргэдийн тоо	2,352,8749
7	Даатгуулагч хувь хүн болон хүн амын харьцаа	(2)/(5) 37.0%
8	Даатгуулагч хувь хүн болон МУ-ын иргэнийн харьцаа	(2)/(6) 54.4%

Цахим даатгал

Сүүлийн жилүүдэд даатгалын компаниуд болон даатгалын зуучлагч компаниуд өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газраараа дамжуулан иргэд, даатгуулагчдад даатгалын

үйлчилгээг үзүүлэхээс гадна олон улсын хөгжлийн чиг хандлагад нийцүүлэн цахим болон аливаа дэвшилтэд технологийг ашиглан даатгалын үйлчилгээгээ үзүүлж байна.

2023 оны жилийн эцсийн байдлаар даатгалын компаниуд сайн дурын даатгалын 22 хэлбэр болон албан журмын даатгалын 1 хэлбэрт хамаарах нийт 713 даатгалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг хүргэж байгаагаас ердийн даатгалын 14 компани болон урт хугацааны даатгалын 2 компани цахим болон дэвшилтэд технологи ашиглан 72 даатгалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг иргэд, даатгуулагчдад хүргэж байна. /Хүснэгт №6/

Хүснэгт №6. Даатгалын хүртээмж /цахим борлуулалт/

№	Үзүүлэлт	Даатгалын бүтээгдэхүүн	Даатгалын үнэлгээ /сая.төг/	Даатгалын хураамжийн нийт орлого /сая.төг/	Нийт байгуулсан даатгалын гэрээний тоо	Нийт даатгалын нөхөн төлбөрийн дүн /сая.төг /	Нийт даатгалын нөхөн төлбөр авсан даатгуулагчийн тоо
1	Нийт дүн	713	252,756,413.3	392,007.7	1,546,378	98,768.4	56,115
2	Үүнээс цахимаар	72	121,347.3	129.5	1,774	159.6	94
3	Харьцаа (2)/(1)	10.10%	0.05%	0.03%	0.11%	0.16%	0.17%

Цахим даатгалын үйлчилгээ нийт даатгалын үнэлгээний 0.05 хувийг, даатгалын нийт хураамжийн орлогын 0.03 хувийг, нийт даатгалын нөхөн төлбөрийн 0.16 хувийг, нийт байгуулсан даатгалын гэрээний 0.11 хувийг тус тус эзэлж байна.

/Жич: Дээр дурдсанаар ердийн даатгалын 14 компани, урт хугацааны даатгалын 2 компани цахим болон аливаа дэвшилтэд технологи ашиглан бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээ хүргэж байгаа боловч ердийн даатгалын 9 компани цахим үйл ажиллагааны дэлгэрэнгүй тайланг Хороонд ирүүлсний улмаас цахим даатгалын үйл ажиллагааны үзүүлэлтүүд өмнөх оны мөн үеэс буурч харагдаж байна/

Даатгалын компаниуд, даатгалын зуучлагч компаниуд болон даатгалын хохирол үнэлэгч компаниудын цахим болон аливаа дэвшилтэд технологи ашиглан даатгалын бүтээгдэхүүн үйлчилгээг иргэд даатгуулагчдад хүргэж буй хэлбэрүүд нь дараах байдалтай байна. /Хүснэгт №7/

Хүснэгт №7. Даатгалын бүтээгдэхүүн үйлчилгээг цахим болон аливаа технологи ашиглан хүргэж буй хэлбэрийн талаарх мэдээлэл

№	Компанийн нэр	Ашиглаж буй цахим болон аливаа технологи	Холбогдох мэдээлэл
1	"Агула даатгал" ХХК	Вэб сайт дээр суурилсан аппликэйшн	https://app.agula.mn/
2	"Амар даатгал" ХХК	Вэб сайт дээр суурилсан чат бот	https://amardaatgal.mn/

3	"Мөнх даатгал" ХХК	Вэбсайт	Bitrix программ, http://www.munkhdaatgal.mn/
		Аппликэйшн	
4	"Ард даатгал" ХК	Гар утасны апп	Ard app
5	"Мандал даатгал" ХК	Веб сайт	https://www.mandal.mn/
6	"Миг даатгал" ХХК	Фэйсбүүк чатбот	Фэйсбүүк чатбот
7	"Монгол даатгал" ХК	Фэйсбүүк чатбот болон онлайн чат	Фэйсбүүк чатбот болон онлайн чат
8	"Монре даатгал" ХХК	Аппликэйшн	Laika app
		Call center	Call center
9	"Номин даатгал" ХХК	Веб сайт	https://daatgal.nomin.mn/
		Аппликэйшн	Insur app
10	"Практикал даатгал" ХХК	Фэйсбүүк чатбот	Фэйсбүүк чатбот
11	"Тэнгэр даатгал" ХХК	Аппликэйшн	Edaatgal app
12	"Улаанбаатар хотын даатгал" ХХК	Веб сайт	https://www.ubci.mn/
13	"Хаан даатгал" ХХК	Веб сайт	https://khaandaatgal.mn/
		Аппликэйшн	Даатгалын зуучлагчийн
		Киоск	Даатгалын зуучлагчийн
		Дуудлагаар	Гар утасны апп - Зуучлагчийн
		Фэйсбүүк чатбот	Фэйсбүүк чатбот
14	"Бодь даатгал" ХК	Веб сайт	https://bodi-insurance.com/
15	"Нэйшнл лайф даатгал" ХХК	Вэб сайт дээр суурилсан апп	https://Mylife.mn/
16	"Мандал лайф" ХХК	Вэб сайт дээр суурилсан апп	https://www.mandallife.mn/

2.3. ДААТГАГЧИЙН ХӨРӨНГӨ

Нийт хөрөнгө **551.4 тэрбум төгрөгт** хүрч өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад **16.1%-аар** өссөн байна.

Даатгалын компаниудын нийт хөрөнгө 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар 551.4 тэрбум төгрөгт хүрсэн ба өмнөх оны мөн үеэс 16.1 хувиар өссөн байна. Сүүлийн 10 жилийн хугацаанд даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгө 2018 онд хамгийн өндөр өсөлт буюу 35.6 хувиар өсч байсан бол 2020 онд хамгийн бага буюу 4.4 хувиар өссөн байна. Ийнхүү 2020-2022 онуудад хамгийн бага өсөлтийг үзүүлж байсан бол 2023 оноос эхлэн өсөлтийн хувь нэмэгдэх магадлал харагдаж байна. /Хүснэгт №8, Дүрслэл №3/

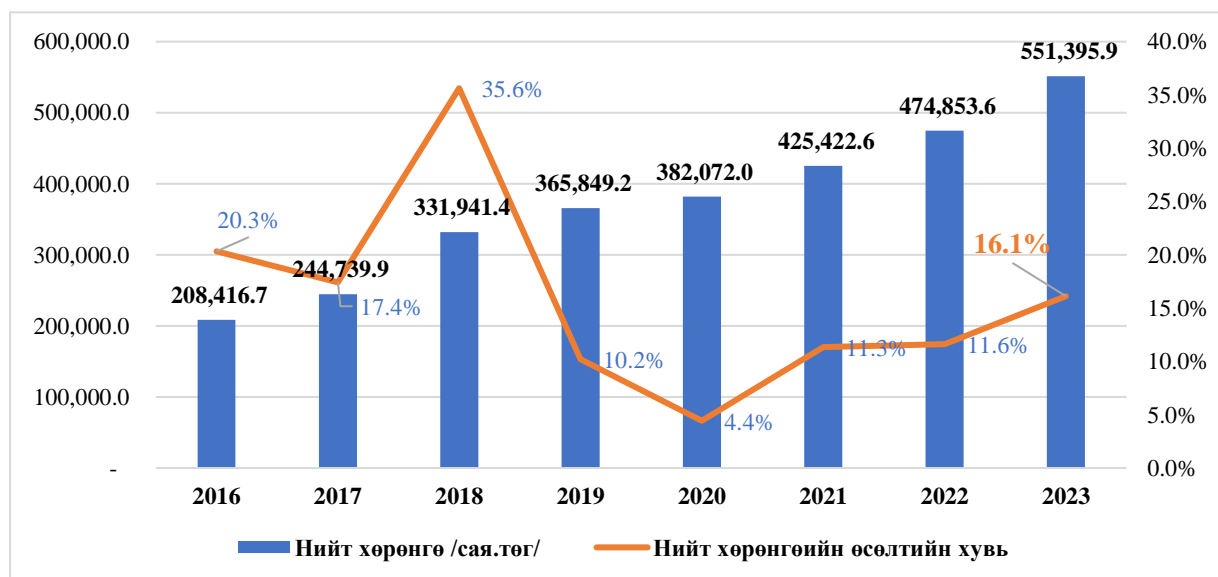
2019-2023 он хүртэлх даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн талаарх мэдээллийг дараах холбоосоор дэлгэрэнгүй харна уу. [/Хорооны цахим хуудас дахь excel file руу шилжих/](#)

Хүснэгт №8. Даатгагчдын хөрөнгө /ангилал тус бүрээр/

ОН	Хөрөнгийн ангилал	Нийт дүнгээр /сая.төг/				Эзлэх хувь %/		
		НИЙТ	Ердийн	Урт	Давхар	Ердийн	Урт	Давхар
2019	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн дүн	34,642.1	14,829.1	63.9	19,749.1	42.8%	0.2%	57.0%
	Даатгалын авлагын дүн	30,418.8	30,335.6	0.1	83.1	99.7%	0.0%	0.3%
	Хөрөнгө оруулалтын дүн	206,881.5	150,452.5	6,604.7	49,824.3	72.7%	3.2%	24.1%
	Үндсэн хөрөнгө /Цэвэр/	28,579.1	25,580.9	2,412.9	585.2	89.5%	8.4%	2.0%
	Биет бус хөрөнгө /Цэвэр/	1,185.0	860.4	33.9	290.7	72.6%	2.9%	24.5%
	Бусад	64,142.7	59,094.5	133.4	4,914.7	92.1%	0.2%	7.7%
	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	365,849.2	281,153.1	9,249.0	75,447.1	76.8%	2.5%	20.6%
2020	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн дүн	17,351.6	16,508.7	148.6	694.4	95.1%	0.9%	4.0%
	Даатгалын авлагын дүн	29,738.6	28,858.5	11.0	869.1	97.0%	0.0%	2.9%
	Хөрөнгө оруулалтын дүн	231,268.5	172,158.4	7,108.0	52,002.1	74.4%	3.1%	22.5%
	Үндсэн хөрөнгө /Цэвэр/	30,643.5	27,689.9	2,342.9	610.8	90.4%	7.6%	2.0%
	Биет бус хөрөнгө /Цэвэр/	1,554.5	1,014.3	28.7	511.5	65.2%	1.8%	32.9%
	бусад	71,515.2	70,786.6	177.6	551.0	99.0%	0.2%	0.8%
	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	382,072.0	317,016.4	9,816.8	55,238.8	83.0%	2.6%	14.5%
2021	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн дүн	25,468.0	24,687.9	187.5	592.5	96.9%	0.7%	2.3%
	Даатгалын авлагын дүн	36,147.7	35,517.2	23.2	607.3	98.3%	0.1%	1.7%
	Хөрөнгө оруулалтын дүн	244,578.7	182,415.7	6,718.1	55,444.9	74.6%	2.7%	22.7%
	Үндсэн хөрөнгө /Цэвэр/	30,059.8	27,438.2	2,231.1	390.4	91.3%	7.4%	1.3%
	Биет бус хөрөнгө /Цэвэр/	903.5	469.4	12.0	422.1	51.9%	1.3%	46.7%
	Бусад	88,265.0	87,730.4	147.4	387.2	99.4%	0.2%	0.4%

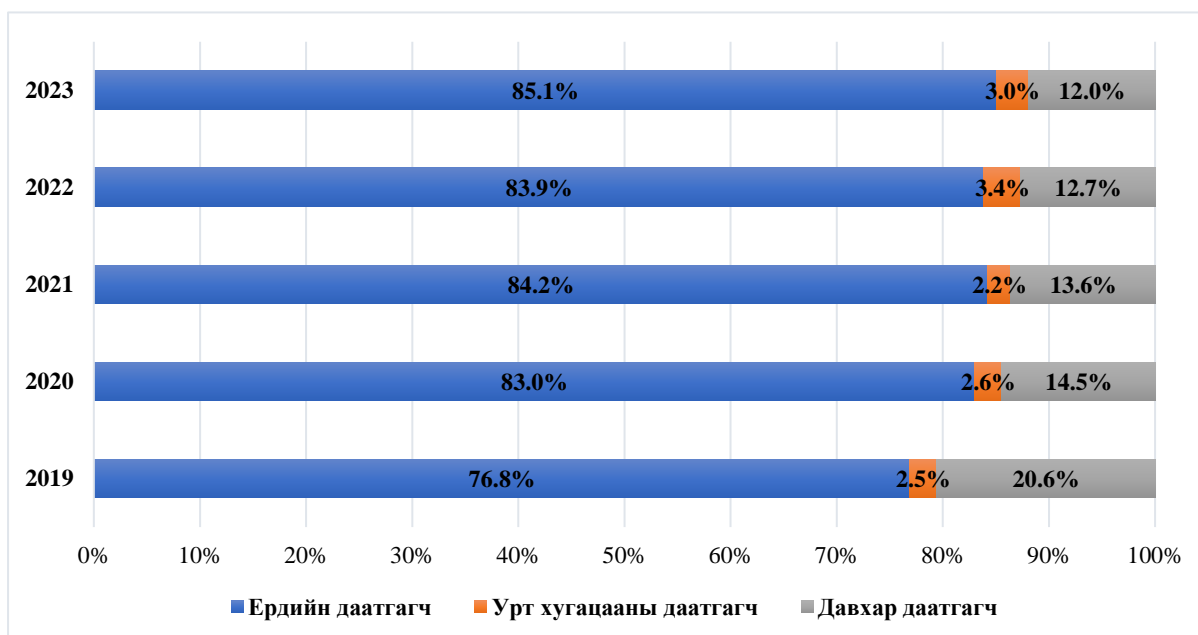
	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	425,422.6	358,258.7	9,319.4	57,844.5	84.2%	2.2%	13.6%
2022	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн дүн	21,933.2	19,047.4	1,574.4	1,311.5	86.8%	7.2%	6.0%
	Даатгалын авлагын дүн	47,596.5	47,116.8	87.5	392.2	99.0%	0.2%	0.8%
	Хөрөнгө оруулалтын дүн	282,144.4	212,686.9	12,560.8	56,896.7	75.4%	4.5%	20.2%
	Үндсэн хөрөнгө /Цэвэр/	27,817.8	27,260.4	91.4	465.9	98.0%	0.3%	1.7%
	Биет бус хөрөнгө /Цэвэр/	2,321.7	1,991.1	4.7	325.9	85.8%	0.2%	14.0%
	Бусад	93,040.0	90,115.7	2,019.7	904.5	96.9%	2.2%	1.0%
	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	474,853.6	398,218.3	16,338.5	60,296.8	83.9%	3.4%	12.7%
2023	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн дүн	28,414.3	26,427.7	480.4	1,506.2	93.0%	1.7%	5.3%
	Даатгалын авлагын дүн	37,780.6	34,964.5	71.1	2,744.9	92.5%	0.2%	7.3%
	Хөрөнгө оруулалтын дүн	333,500.2	259,842.4	13,646.0	60,011.8	77.9%	4.1%	18.0%
	Үндсэн хөрөнгө /Цэвэр/	36,387.1	34,366.8	1,805.5	214.8	94.4%	5.0%	0.6%
	Биет бус хөрөнгө /Цэвэр/	6,907.5	6,615.0	38.5	254.1	95.8%	0.6%	3.7%
	Бусад	108,406.2	106,818.2	404.6	1,183.4	98.5%	0.4%	1.1%
	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	551,395.9	469,034.6	16,446.1	65,915.2	85.1%	3.0%	12.0%

Дүрслэл №2. Даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгө

Даатгалын компаниудын нийт хөрөнгөд эзлэх хувийг даатгагчийн төрлөөр авч үзвэл ердийн даатгалын компаниудын нийт хөрөнгө 469.0 тэрбум төгрөг буюу нийт даатгагчдын хөрөнгийн 85.1 хувийг, урт хугацааны даатгалын компаниудын нийт хөрөнгө 16.4 тэрбум төгрөг буюу нийт даатгагчдын хөрөнгийн 3.0 хувийг, давхар даатгалын компанийн хөрөнгө 65.9 тэрбум төгрөг буюу нийт даатгагчдын хөрөнгийн 12.0 хувийг тус тус эзэлж байна. /Дүрслэл №3/

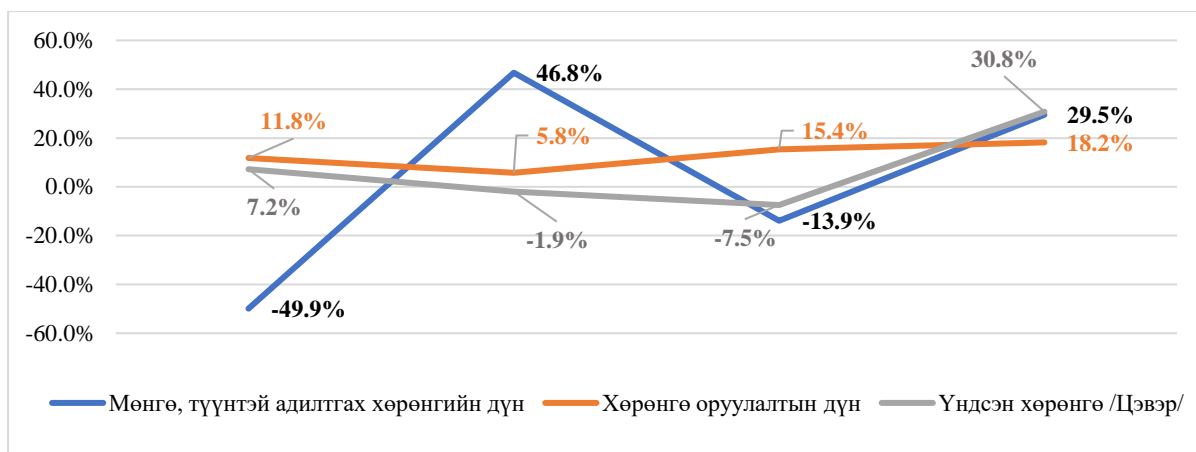
Дүрслэл №3. Даатгалын компаниудын нийт хөрөнгөд эзлэх хувь /2019-2023/

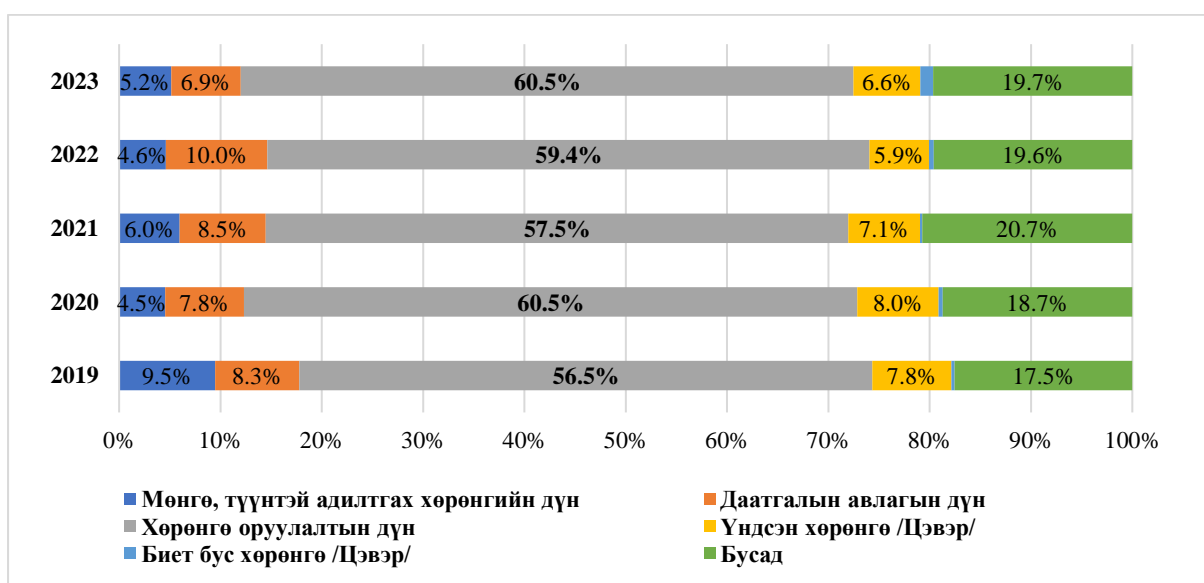
Даатгагчдын хөрөнгийн өсөлтийг төрлөөр нь авч үзвэл хөрөнгө оруулалтын дүнгийн өсөлт 2023 онд 18.2 хувиар өссөн байх бөгөөд өмнөх 5 жилийн хамгийн өндөр өсөлтийг үзүүлсэн байна. Сүүлийн жилүүдэд даатгалын компаниудын хөрөнгө оруулалтын дүнгийн өсөлт харьцангуй нэмэгдсэн, мөн даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн 60.5 хувийг хөрөнгө оруулалт эзэлж байгаа нь даатгалын компаниуд мэргэжлийн институциональ хөрөнгө оруулагчид болж буйг илтгэж байгаа юм. /Дүрслэл №4, №5/ Мөн биет бус хөрөнгийн өсөлт 2023 онд 2 дахин нэмэгдэж 6.9 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь даатгалын компаниуд үйл ажиллагаандаа дэвшилтэт технологи идэвхтэй ашигласнаар программ хангамж өссөнтэй холбоотой байна.

Доорх дүрслэлээс харахад даатгалын компаниудын үндсэн хөрөнгө хамгийн их буюу 30.8 хувиар нэмэгдсэн нь нэр бүхий 5 даатгалын компанийн барилга байгууламж, тээврийн хэрэгсэл гэсэн хөрөнгүүд 8.5 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэн нь нөлөөлсөн байна.

Дүрслэл №4. Хөрөнгийн ангилал /өсөлтийн хувиар/

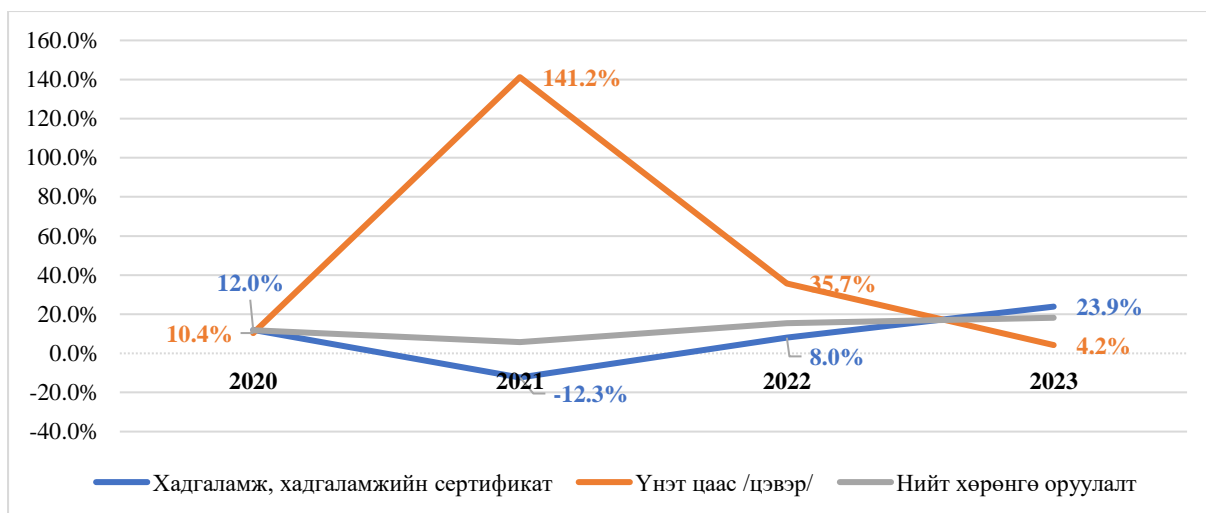

Дүрслэл №5. Даатгагчийн хөрөнгийн ангилал /эзлэх хувь/

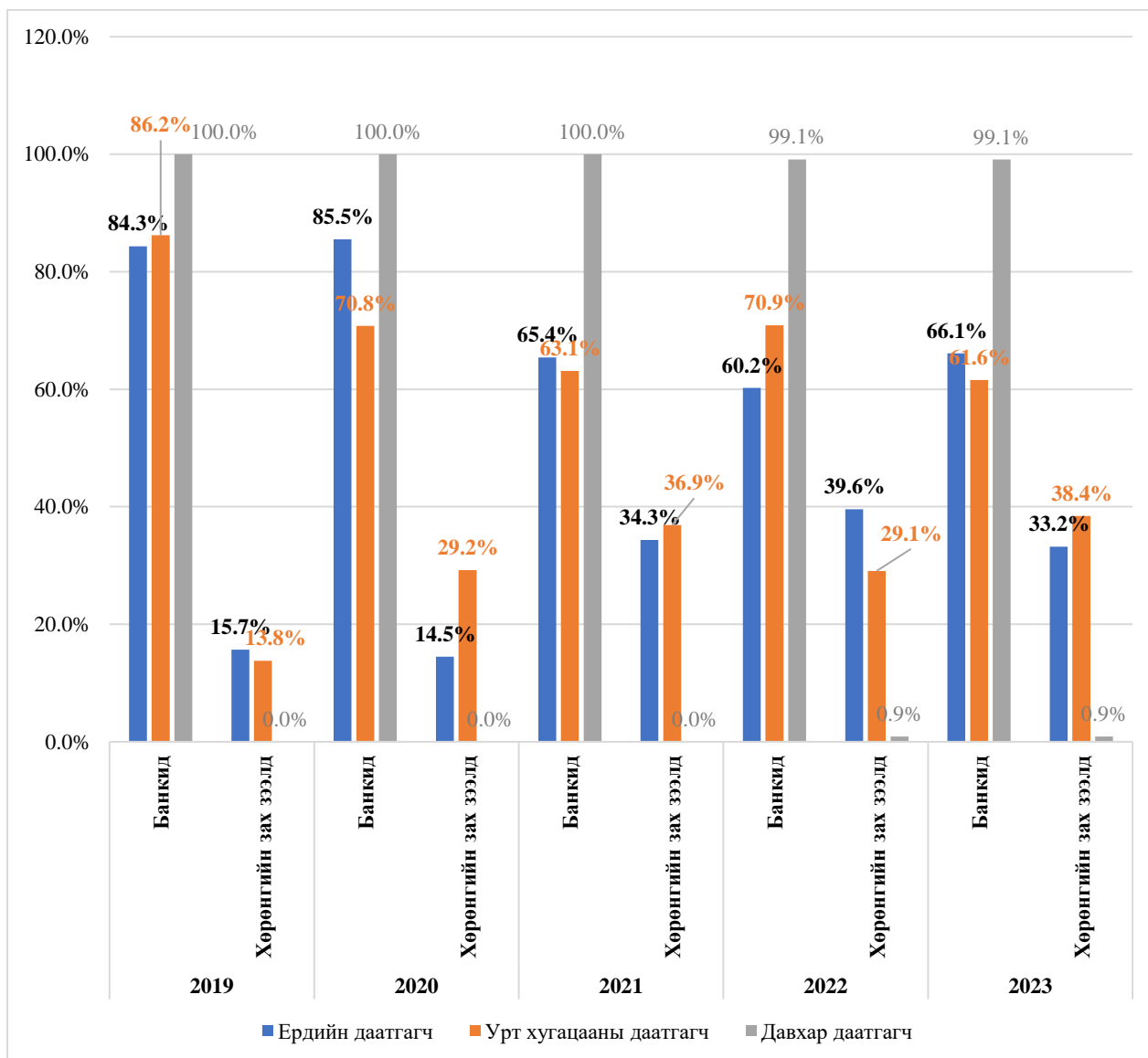

Тайлант хугацаан дахь даатгалын компаниудын хөрөнгө оруулалтыг хэлбэрээр авч үзвэл үнэт цаас буюу хөрөнгийн зах зээлд оруулсан хөрөнгө оруулалтын өсөлт буурч 4.2 хувь байгаа бол хадгаламж, хадгаламжийн сертификат хэлбэрээр байршуулсан хөрөнгө оруулалтын дүн 23.9 хувиар өссөн байна. Гэхдээ урт хугацааны даатгалын компаниудын хөрөнгийн зах зээл дэх оролцоо жил бүр нэмэгдсээр байгаа ба өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.6 тэрбум төгрөгөөр буюу 43.5 хувиар хөрөнгө оруулалтад нэмэгдсэн байна. /Дүрслэл №6, №7/

Дүрслэл №6. Хөрөнгө оруулалтын ангилал /өсөлтийн хувиар/

Дүрслэл №7. Даатгагчдын хөрөнгө оруулалтын ангилал /эзлэх хувь/

2019-2023 он хүртэлх даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн талаарх мэдээллийг дараах холбоосоор дэлгэрэнгүй харна уу. [/Хорооны цахим хуудас дахь excel file руу шилжих/](#)

2.4. ДААТГАГЧИЙН ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ

Нөөц сангийн өсөлт жилд дунджаар 16.3% байна.

Нөөц сангийн дүн 271.5 тэрбум төгрөгт хүрчээ.

2023 оны байдлаар нийт өр төлбөрт ердийн даатгагчид 88.1 хувь, урт хугацааны даатгагчид 1.2 хувь, давхар даатгагч 10.8 хувийг тус тус эзэлж байна. Мөн эздийн өмчийн дүнгийн 80.7 хувийг ердийн даатгагчид эзэлж байна. /Хүснэгт №9, Дүрслэл №8/

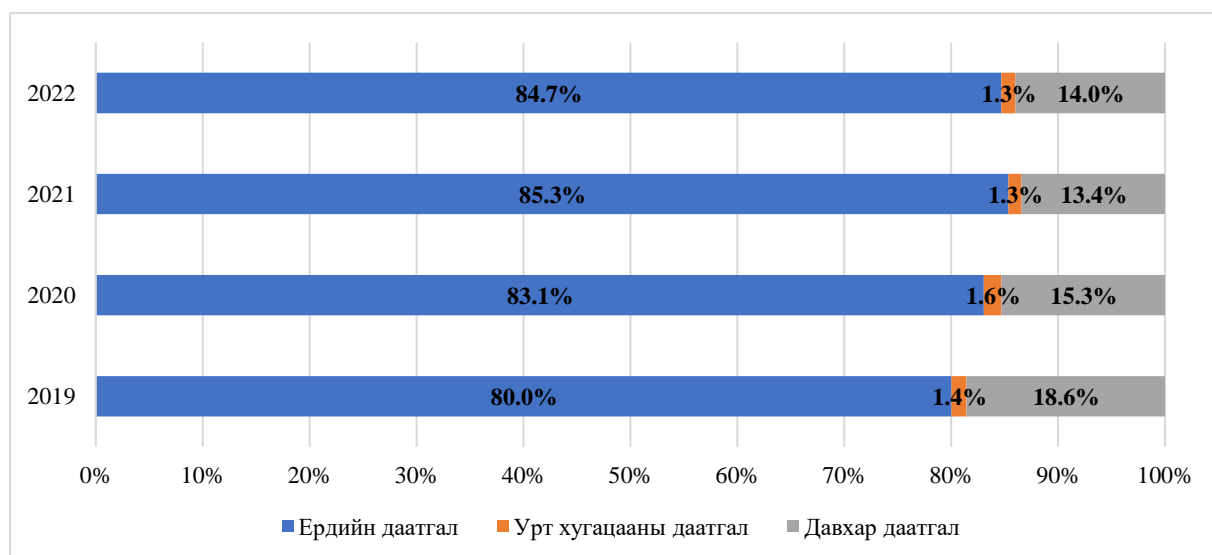
2019-2023 он хүртэлх даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын нийт өр төлбөр ба эздийн өмчийн талаарх мэдээллийг дараах холбоосоор дэлгэрэнгүй харна уу. [/Хорооны цахим хуудас дахь excel file руу шилжих/](#)

Хүснэгт №9. Даатгагчдын өр төлбөр ба эздийн өмч /ангилал тус бүрээр/

Өр төлбөр, нөөц сан		Нийт /сая.төг/	Ердийн /сая.төг/	Эзлэх хувь	Урт /сая.төг/	Эзлэх хувь	Давхар /сая.төг/	Эзлэх хувь
2019	Даатгалын өглөгийн дүн	16,976.8	16,579.6	97.7%	10.3	0.1%	386.9	2.3%
	Бусад санхүүгийн өр төлбөрийн дүн	4,518.2	4,078.2	90.3%	16.9	0.4%	423.0	9.4%
	Нөөц сангийн дүн	165,643.9	132,563.3	80.0%	2,319.8	1.4%	30,760.9	18.6%
	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	192,056.3	156,716.2	81.6%	2,346.9	1.2%	32,993.2	17.2%
	ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	173,792.8	124,436.9	71.6%	6,902.1	4.0%	42,453.9	24.4%
2020	Даатгалын өглөгийн дүн	16,682.6	16,654.7	99.8%	6.2	0.0%	21.7	0.1%
	Бусад санхүүгийн өр төлбөрийн дүн	5,500.0	5,151.6	93.7%	61.9	1.1%	286.5	5.2%
	Нөөц сангийн дүн	173,518.3	144,111.4	83.1%	2,831.0	1.6%	26,575.9	15.3%
	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	200,745.5	170,962.3	85.2%	2,899.0	1.4%	26,884.1	13.4%
	ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	181,326.5	146,054.0	80.5%	6,917.7	3.8%	28,354.7	15.6%
2021	Даатгалын өглөгийн дүн	20,239.1	20,232.4	100.0%	6.8	0.0%	0.0	0.0%
	Бусад санхүүгийн өр төлбөрийн дүн	4,097.0	3,931.2	96.0%	65.5	1.6%	100.4	2.5%
	Нөөц сангийн дүн	191,953.4	163,804.7	85.3%	2,408.2	1.3%	25,740.5	13.4%
	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	225,914.1	195,835.4	86.7%	2,480.4	1.1%	27,598.3	12.2%

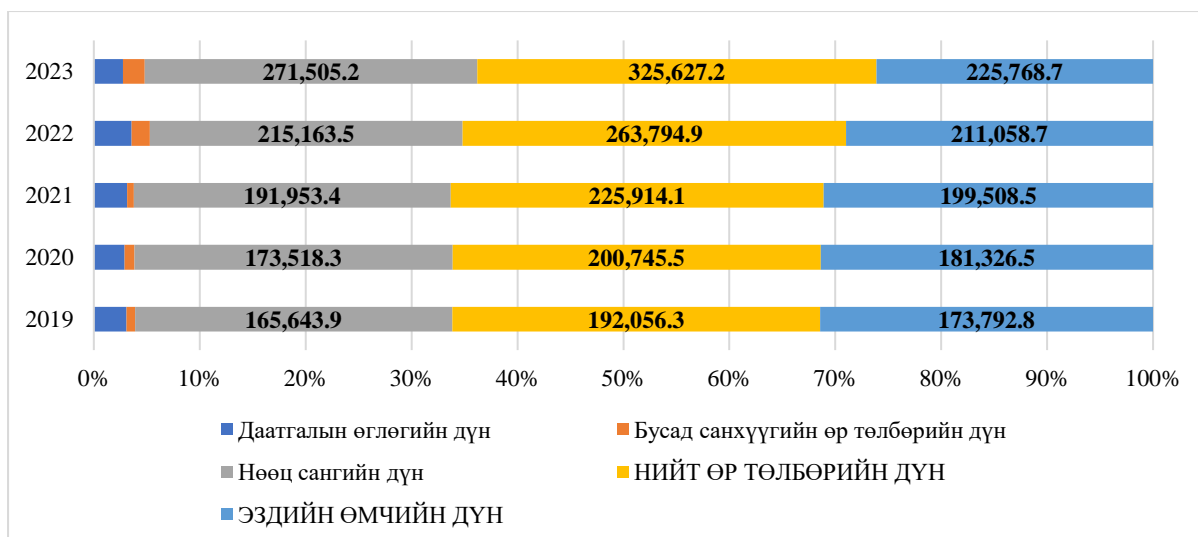
	ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	199,508.5	162,423.4	81.4%	6,839.0	3.4%	30,246.2	15.2%
2022	Даатгалын өглөгийн дүн	26,050.2	26,042.0	100.0%	8.1	0.0%	0.0	0.0%
	Бусад санхүүгийн өр төлбөрийн дүн	12,502.1	12,031.5	96.2%	64.1	0.5%	406.5	3.3%
	Нөөц сангийн дүн	215,163.5	182,211.7	84.7%	2,874.7	1.3%	30,077.1	14.0%
	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	263,794.9	228,630.3	86.7%	2,956.9	1.1%	32,207.7	12.2%
	ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	211,058.7	169,588.0	80.4%	13,381.6	6.3%	28,089.1	13.3%
2023	Даатгалын өглөгийн дүн	23,911.8	23,885.6	99.9%	26.2	0.1%	0.0	0.0%
	Бусад санхүүгийн өр төлбөрийн дүн	17,699.9	16,610.7	93.8%	28.1	0.2%	1,061.1	6.0%
	Нөөц сангийн дүн	271,505.2	234,401.1	86.3%	3,137.9	1.2%	33,966.2	12.5%
	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	325,627.2	286,726.7	88.1%	3,857.2	1.2%	35,043.3	10.8%
	ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	225,768.7	182,307.9	80.7%	12,588.8	5.6%	30,871.9	13.7%

Дүрслэл №8. Даатгалын нөөц сан /эзлэх хувиар/

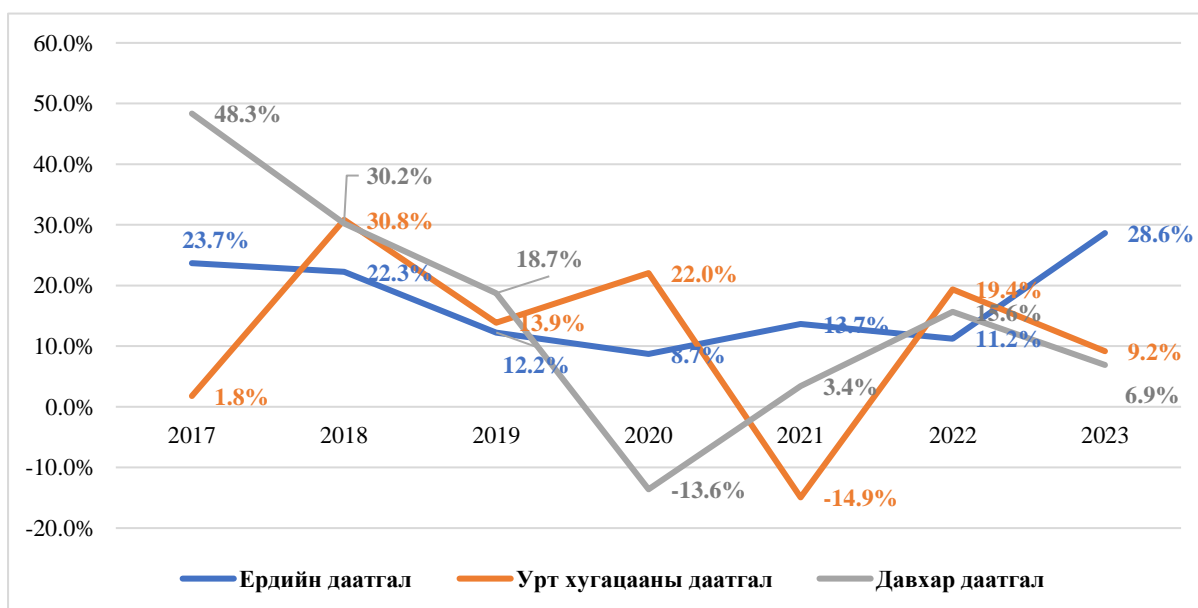
Тайлант үед даатгагчдын нөөц сан 271.5 тэрбум төгрөг, эздийн өмч 225.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн буюу даатгалын нөөц сангийн дүн эздийн өмчийн дүнгээс давсан байна. /Дүрслэл №9/

Дүрслэл №9. Даатгагчдын өр төлбөр ба эздийн өмч ангилал тус бүрээр /сая төгрөг/

Үүнээс даатгалын нөөц сангийн дүнгийн талаар онцлон авч үзвэл, 2023 онд давхар даатгагчийн нөөц сангийн өсөлт жил бүр буурч байгаа бол ердийн даатгагчдын даатгалын нөөц сан 28.6 хувиар өссөн байна. /Дүрслэл №10/

Дүрслэл № 10. Даатгалын компаниудын нөөц сангийн дүн өсөлтийн хувиар

2019-2023 он хүртэлх даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын нийт өр төлбөр ба эздийн өмчийн талаарх мэдээллийг дараах холбоосоор дэлгэрэнгүй харна уу. [Линк /Хорооны цахим хуудас дахь excel file руу шилжих/](#)

2.5. ДААТГАЛЫН ХУРААМЖ

Даатгалын нийт хураамж **398.7 тэрбум төгрөгт** хүрч өмнөх оны мөн үеийнхээс **61.1%-аар** өссөн байна.

2023 оны жилийн эцсийн байдлаар даатгалын болон давхар даатгалын нийт хураамжийн орлого өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 61.1 хувиар өсч 398.7 тэрбум төгрөгт хүрсэн бөгөөд үүнээс ердийн даатгалын нийт хураамжийн орлого 388.9 тэрбум төгрөг, урт хугацааны даатгалын нийт хураамжийн орлого 3.1 тэрбум төгрөг, давхар даатгалын хураамжийн орлого 6.7 тэрбум төгрөгт хүрчээ. Мөн ердийн болон урт хугацааны даатгалын компаниуд 255.8 их наяд төгрөгийн үнэлгээ бүхий даатгалын эрсдэлийг хүлээн авсан байна. /Хүснэгт №10/

2019-2023 он хүртэлх даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, мэдээллийг дараах холбоосоор дэлгэрэнгүй харна уу. [/Хорооны цахим хуудас дахь excel file руу шилжих/](#)

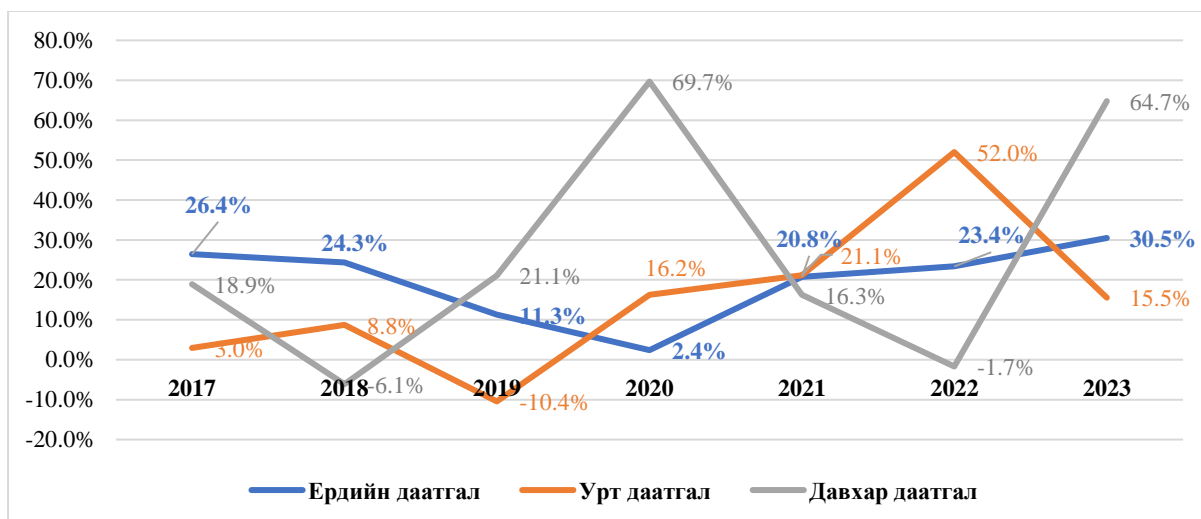
Хүснэгт №10. Даатгалын нийт хураамжийн орлого

Даатгалын нийт хураамжийн орлого /сая.төг/						
Даатгалын компаниуд		2019	2020	2021	2022	2023
Ердийн даатгал	Монре даатгал	6,537.6	5,041.6	7,044.0	9,831.3	5,807.5
	Ард даатгал	11,409.4	15,774.1	15,849.2	22,315.7	32,438.2
	Бодь даатгал	27,945.7	34,127.9	54,312.6	32,748.3	28,989.6
	Мөнх даатгал	3,007.2	5,181.5	7,183.5	12,026.2	17,368.0
	Миг даатгал	26,850.3	22,036.6	25,322.3	34,475.0	46,278.4
	Монгол даатгал	32,658.6	23,097.9	29,223.4	27,195.8	30,409.8
	Тэнгэр даатгал	19,183.5	16,230.7	12,575.8	13,250.0	16,704.3
	Номин даатгал	8,381.7	8,616.2	9,061.5	12,145.9	17,599.7
	Улаанбаатар хотын даатгал	1,231.2	1,348.1	1,177.4	1,613.1	2,513.3
	Амар даатгал	5,338.6	8,547.5	8,729.2	11,410.7	20,484.4
	Ган зам даатгал	683.6	731.3	626.1	807.8	1,255.8
	Практикал даатгал	12,504.2	18,750.5	21,824.8	28,810.3	29,629.6
	Мандал даатгал	28,927.2	33,224.7	35,603.3	69,687.4	109,868.1
	Хаан даатгал	8,944.5	7,307.2	12,660.6	16,729.7	24,946.9
	Агула даатгал			340.8	4,945.9	4,567.3
	Соёмбо даатгал	1,724.6				
	Нийт		195,328.0	200,015.9	241,534.5	297,993.0
Нэйшнл лайф даатгал		1,272.4	1,479.1	1,791.8	2,723.7	3,000.5

Урт хугацааны даатгал	Мандал лайф даатгал				0.0	146.3
	Нийт	1,272.4	1,479.1	1,791.8	2,723.7	3,146.7
Урт ба ердийн нийт		196,600.4	201,495.0	243,326.3	300,716.6	392,007.7
Давхар даатгал	Үндэснийд давхар даатгал	2,074.9	3,572.0	4,153.3	4,084.2	6,728.6
	Хубилай давхар даатгал	30.4				
	Нийт	2,105.2	3,572.0	4,153.3	4,084.2	6,728.6
Нийт даатгалын компаниудын		198,705.6	205,067.0	247,479.6	304,800.9	398,736.3

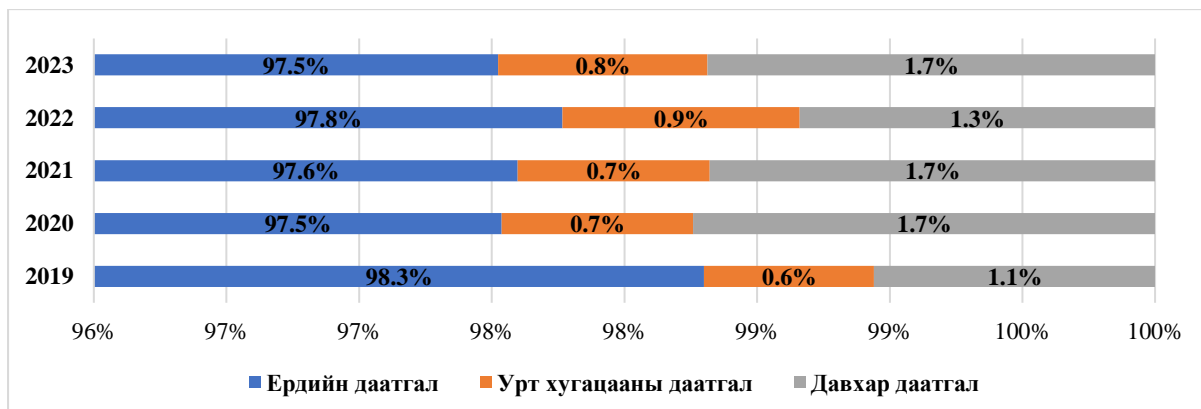
Сүүлийн 5 жилийн хугацаанд ердийн даатгагчдын даатгалын хураамжийн орлого тогтмол дүнгээр өсч байгаа бол 2023 оны тайлант хугацаанд давхар даатгалын компанийн хураамжийн орлого эрс өссөн буюу 64.7 хувийн өсөлтийг үзүүлж, харин урт хугацааны даатгалын хураамжийн орлогын өсөлтийн хувь буурсан байна. /Дүрслэл №11/

Дүрслэл №11. Даатгалын хураамжийн орлого /өсөлтийн хувиар/

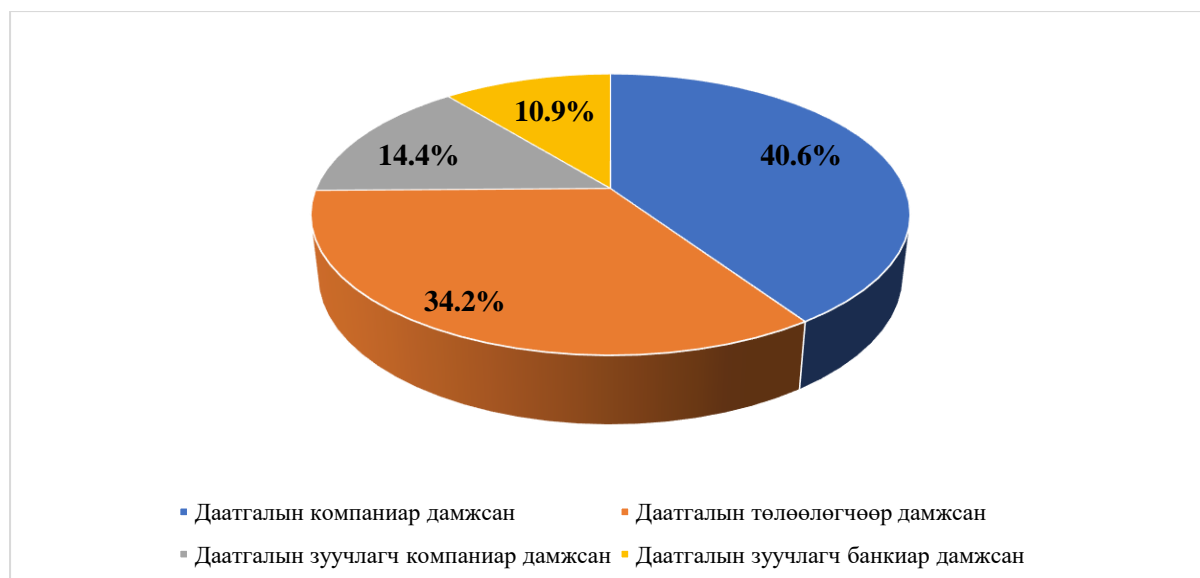
2019-2023 онуудад нийт даатгалын хураамжийн орлогод даатгалын болон давхар даатгалын хураамжийн эзлэх хувийг Дүрслэл №12-г харуулав.

Дүрслэл №12. Даатгалын хураамжийн орлого /эзлэх хувиар/

Даатгалын хураамжийн орлого бүрдүүлэлтийг борлуулалтын сувгаар нь авч үзвэл даатгалын нийт хураамжийн орлогын 34.2 хувийг даатгалын төлөөлөгчөөр, 14.4 хувийг даатгалын зуучлагч компаниар, 10.9 хувийг банк даатгалын зуучлагч компаниар дамжуулан тус тус бүрдүүлсэн байна.

Дүрслэл №13. Даатгалын хураамж борлуулалтын сувгаар

2.6. ДААТГАЛЫН НӨХӨН ТӨЛБӨР

Даатгалын нийт нөхөн төлбөр 126.7 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 34.2%-аар өссөн байна.

2023 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт даатгалын нөхөн төлбөр 126.7 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 34.2 хувиар өссөн байна. Үүнээс хамгийн их буюу 16.4 тэрбум төгрөгийн нөхөн төлбөрийг “Практикал даатгал” ХХК олгосноос хөрөнгийн даатгалын нөхөн төлбөрт 5.7 тэрбум төгрөгийг олгосон байна. “Практикал даатгал” ХХК, “Миг даатгал” ХХК, “Мандал даатгал” ХК, “Бодь даатгал” ХК, “Ард даатгал” ХК, гэсэн даатгалын 5 компанийн нийт нөхөн төлбөрийн зардал 75.0 тэрбум төгрөг буюу салбарын нийт нөхөн төлбөрийн зардлын 59.2 хувийг эзэлж байна. Тайлант хугацаанд давхар даатгагчийн нөхөн төлбөр 5.8 төгрөгт хүрсэн ба хөрөнгийн болон мал, амьтдын даатгалын нөхөн төлбөрт 5.0 гаруй тэрбум төгрөг олгосон байна. /Хүснэгт №11/

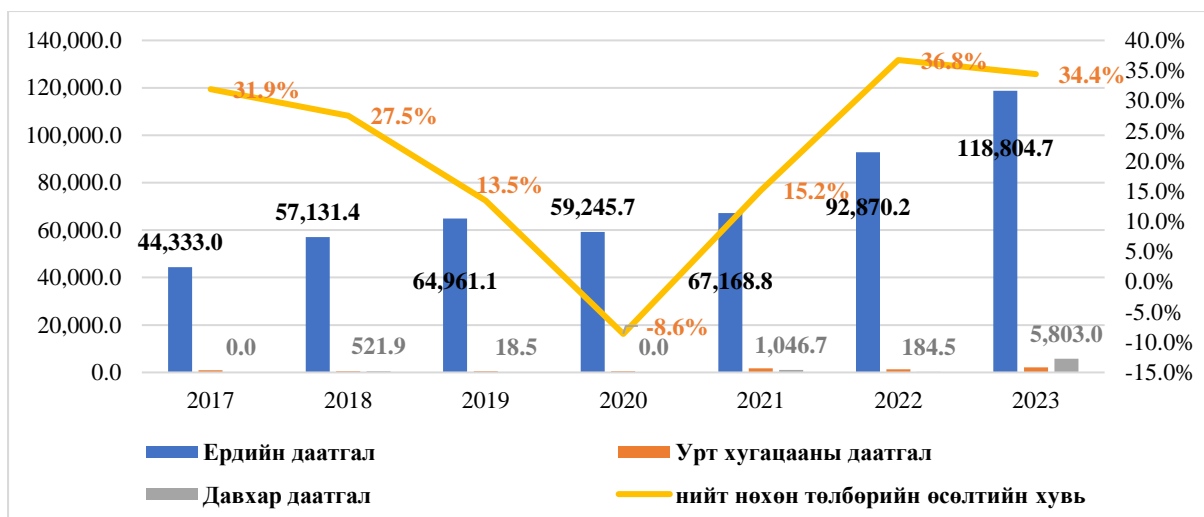
2019-2023 он хүртэлх даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, мэдээллийг дараах холбоосоор дэлгэрэнгүй харна уу. [/Хорооны цахим хуудас дахь excel file руу шилжих/](#)

Хүснэгт №11. Даатгалын нөхөн төлбөр

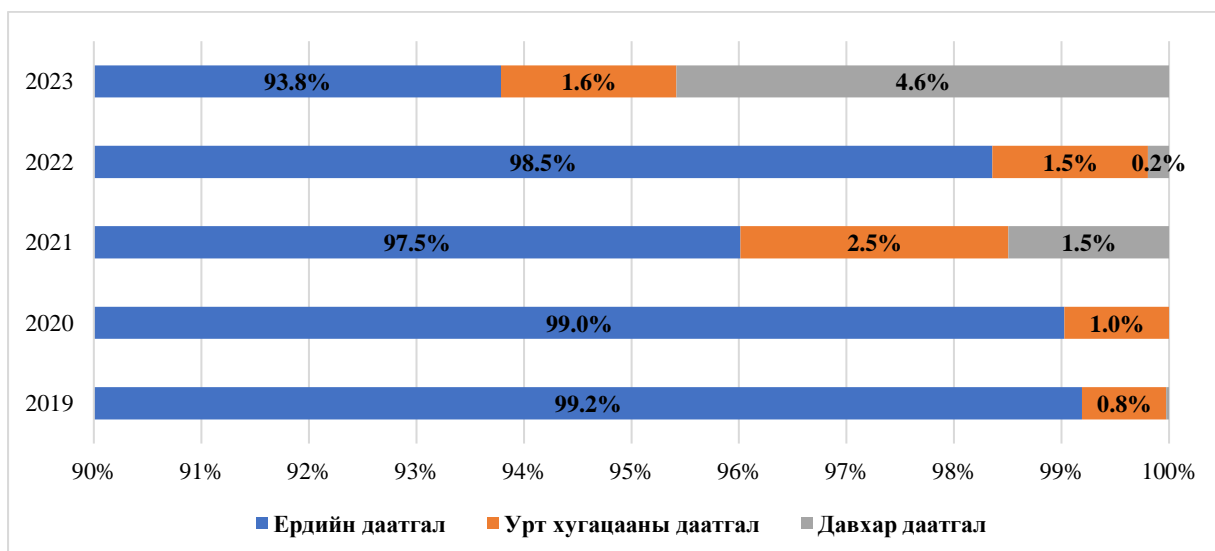
Даатгалын нөхөн төлбөр /сая.төг/						
Даатгалын компаниуд		2019	2020	2021	2022	2023
ЕРДИЙН ДААТГА Л	Монре даатгал	3,165.8	3,128.3	2,146.0	4,178.6	5,937.3
	Ард даатгал	4,423.4	4,718.7	4,966.7	7,858.9	14,095.5
	Бодь даатгал	7,970.9	8,583.3	10,740.2	14,587.3	14,611.7
	Мөнх даатгал	352.8	1,169.8	2,031.2	3,801.4	5,670.2
	Миг даатгал	7,362.4	7,196.3	7,052.8	11,958.7	15,156.5
	Монгол даатгал	17,868.1	7,626.6	8,778.2	7,495.1	7,713.1
	Тэнгэр даатгал	4,977.3	4,192.2	2,728.6	3,290.1	4,899.9
	Номин даатгал	2,649.0	6,036.3	6,985.1	9,227.0	7,149.4
	Улаанбаатар хотын даатгал	237.1	227.5	98.5	199.1	300.1
	Амар даатгал	397.1	1,094.2	1,737.3	2,153.3	4,114.2
	Ган зам даатгал	84.6	116.4	410.9	400.3	82.2
	Практикал даатгал	5,348.3	4,611.3	7,239.6	11,627.8	16,367.3
	Мандал даатгал	5,422.5	7,862.3	8,148.1	11,062.4	14,784.6
	Хаан даатгал	3,656.3	2,682.5	4,089.9	4,729.5	6,462.7
	Агула даатгал			15.7	300.9	1,460.0
	Соёмбо даатгал	1,045.6				
	Нийт	64,961.1	59,245.7	67,168.8	92,870.2	118,804.7
урт хугацааны даатгал	Нэйшнл лайф даатгал	511.7	582.1	1,743.2	1,368.8	2,067.5
	Мандал лайф даатгал				0.0	0.0
	Нийт	511.7	582.1	1,743.2	1,368.8	2,067.5
Урт ба ердийн нийт		65,472.8	59,827.8	68,912.0	94,239.0	120,872.2
Давхар даатгал	Үндэсний давхар даатгал	18.5	0.0	1,046.7	184.5	5,803.0
	Хубилай давхар даатгал	0.0				
	Нийт	18.5	0.0	1,046.7	184.5	5,803.0
Нийт даатгалын компаниудын		65,491.2	59,827.8	69,958.7	94,423.5	126,675.2

2017-2023 онуудын даатгалын нөхөн төлбөрийн дүнгээр авч үзвэл 2023 онд хамгийн их нөхөн төлбөр олгосон байгаа бөгөөд үүнээс хамгийн их хувь буюу 99.2 хувийг ердийн даатгалын нөхөн төлбөр эзэлж байна. /Дүрслэл №14, №15/

Дүрслэл №14. Даатгалын нөхөн төлбөр өсөлтийн хувиар

Дүрслэл №15. Даатгалын компаниудын нөхөн төлбөр /эзлэх хувиар/

2.7. ДААТГАЛЫН ХАРЬЦАА

Ердийн даатгалын хохирлын харьцаа: 55.5%

Урт хугацааны даатгалын хохирлын харьцаа: 72.7%

Тайлант хугацааны эцэст хохирлын харьцаа (давхар даатгагчаас төлсөн нөхөн төлбөрийг оруулж тооцсон болно) ердийн даатгалын компаниудын хувьд 55.5 хувь, урт хугацааны даатгалын компанийн хувьд 72.7 хувь байгаа бол хосолсон харьцаа харгалзан 115.5 хувь болон 162.3 хувьтай байна. /Хүснэгт №12, №13/

Хүснэгт №12. Даатгалын харьцаа

№	Ердийн даатгал					
	Даатгалын компани	Орлогд тооцсон хураамж	Нийт нөхөн төлбөрийн зардал	Үйл ажиллагааны зардал	Хохирлын харьцаа	Хосолсон харьцаа
1	Монре даатгал	5,725.7	5,937.3	5,297.2	103.7%	196.2%
2	Ард даатгал	20,146.8	14,095.5	11,252.0	70.0%	125.8%
3	Бодь даатгал	24,637.1	14,611.7	11,752.1	59.3%	107.0%
4	Мөнх даатгал	13,128.6	5,670.2	8,020.0	43.2%	104.3%
5	Миг даатгал	33,321.4	15,156.5	21,919.9	45.5%	111.3%
6	Монгол даатгал	16,199.5	7,713.1	12,245.5	47.6%	123.2%
7	Тэнгэр даатгал	10,189.1	4,899.9	5,960.5	48.1%	106.6%
8	Номин даатгал	15,852.7	7,149.4	8,284.6	45.1%	97.4%
9	Улаанбаатар хотын даатгал	2,290.1	300.1	2,043.0	13.1%	102.3%
10	Амар даатгал	8,320.3	4,114.2	4,239.4	49.4%	100.4%
11	Ган зам даатгал	981.1	82.2	483.6	8.4%	57.7%
12	Практикал даатгал	20,644.9	16,367.3	11,622.1	79.3%	135.6%
13	Мандал даатгал	24,301.6	14,784.6	14,040.2	60.8%	118.6%
14	Хаан даатгал	14,721.0	6,462.7	8,304.5	43.9%	100.3%
15	Агула даатгал	3,532.9	1,460.0	2,989.1	41.3%	125.9%
НИЙТ		213,992.8	118,804.7	128,453.6	55.5%	115.5%
Урт хугацааны даатгал						
	Даатгалын компани	Даатгалын цэвэр хураамжийн орлого	Нийт төлсөн нэхэмжлэл	Үйл ажиллагааны зардлын дүн	Хохирлын харьцаа	Хосолсон харьцаа
1	Нэйшнл лайф даатгал	2,719.9	2,067.5	1,724.6	76.0%	139.4%
2	Мандал лайф даатгал	124.6	0.0	824.0	0.0%	661.2%
НИЙТ		2,844.5	2,067.5	2,548.6	72.7%	162.3%
Давхар даатгалын компани						
1	Үндэсний давхар даатгал	4,094.6	5,803.0	4,520.9	141.7%	252.1%

Хүснэгт №13. Даатгалын харьцаа /2019-2023/

Он	Хохирлын харьцаа			Хосолсон харьцаа		
	Ердийн даатгалын компани	Урт хугацааны даатгалын компани	Давхар даатгалын компани	Ердийн даатгалын компани	Урт хугацааны даатгалын компани	Давхар даатгалын компани
2019	52.8%	41.2%	4.6%	95.3%	132.0%	756.0%
2020	46.8%	40.1%	0.0%	90.7%	124.1%	153.1%
2021	48.9%	98.8%	45.3%	94.4%	174.2%	158.8%
2022	53.9%	50.9%	7.7%	99.3%	121.2%	130.6%

2023	55.5%	72.7%	141.7%	115.5%	162.3%	252.1%
------	-------	-------	--------	--------	--------	--------

2.8. ДААТГАГЧИЙН АШИГТ АЖИЛЛАГАА

Цэвэр ашиг **11.8** тэрбум төгрөг хүрч өмнөх оноос **36.0%-иар** буурсан байна.

Ердийн даатгалын компаниудын цэвэр ашгийн хэмжээ 2023 онд 11.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 36.0 хувиар буюу 6.6 тэрбум төгрөгөөр буурсан байна. Үүнээс тайлант хугацаанд урт хугацааны даатгалын компаниудын ашигт ажиллагаа хасах дүнтэй буюу 169.6 сая төгрөгийн алдагдалтай ажилласан байна. Даатгалын компаниудын хохирлын болон хосолсон харьцаа өндөр гарч даатгалын үйл ажиллагаанаас алдагдалтай ажилласан боловч хөрөнгө оруулалтын орлогоороо дийлэнх ашгаа бүрдүүлсэн байна. /Хүснэгт №14/

Хүснэгт №14. Даатгагчийн ашигт ажиллагаа /2019-2023/

№	Даатгалын компани	2019	2020	2021	2022	2023	Ө/Б 2022-2023
Ердийн даатгалын компани							
1	Монре даатгал	1,370.10	100	1,625.20	17.2	-5,986.8	-34907.0%
2	Ард даатгал	1,718.70	2,077.00	7,123.80	786.6	2,218.9	182.1%
3	Бодь даатгал	1,700.40	1,926.10	2,339.10	1,365.50	1,392.3	-202.0%
4	Мөнх даатгал	212.1	551.1	419.2	518.1	922.9	78.1%
5	Миг даатгал	409.6	85.7	223.4	1,609.10	430.3	-73.3%
6	Монгол даатгал	105.4	162.9	114	166.1	-1,562.3	-1040.6%
7	Тэнгэр даатгал	650.9	1,632.70	2,317.00	2,388.70	5,235.9	119.2%
8	Номин даатгал	1,042.30	727.5	813.2	1,000.10	869.8	-13.0%
9	Улаанбаатар хотын даатгал	262.3	160.3	14	120	33.2	-72.3%
10	Амар даатгал	59.3	1,353.70	1,407.10	1,263.10	1,386.4	9.8%
11	Ган зам даатгал	1,029.10	1,001.40	488.5	770.2	1,029.5	33.7%
12	Практикал даатгал	2,036.90	2,354.60	238.3	1,509.80	-2,854.5	-289.1%
13	Мандал даатгал	5,820.30	4,511.50	5,405.40	4,084.40	5,814.9	42.4%
14	Хаан даатгал	249.6	953.8	274.8	2,215.00	175.7	-92.1%
15	Агула даатгал			158.1	240.5	88.8	-63.1%
16	Соёмбо	685.0					
Нийт		17,352.2	17,598.4	22,961.1	15,323.5	9,194.9	-40.0%
Урт хугацааны даатгалын компани							
1	Нэйшнл лайф даатгал	117	80.3	1.5	183.4	-218.5	-219.1%

2	Мандал лайф даатгал				36.1	49.0	35.7%
Нийт		117	80.3	1.5	219.5	-169.6	-177.3%
Давхар даатгалын компани							
1	Үндэсний давхар даатгал	3,496.10	3,197.40	2,230.90	2,913.30	2,782.9	-4.5%
2	Хубилай давхар даатгал	1,746.6					
Нийт		5,242.70	3,197.40	2,230.90	2,913.30	2,782.9	-4.5%
Бүх даатгагчдын нийт дүн		22,712.0	20,876.2	25,193.5	18,456.2	11,808.2	-36.0%

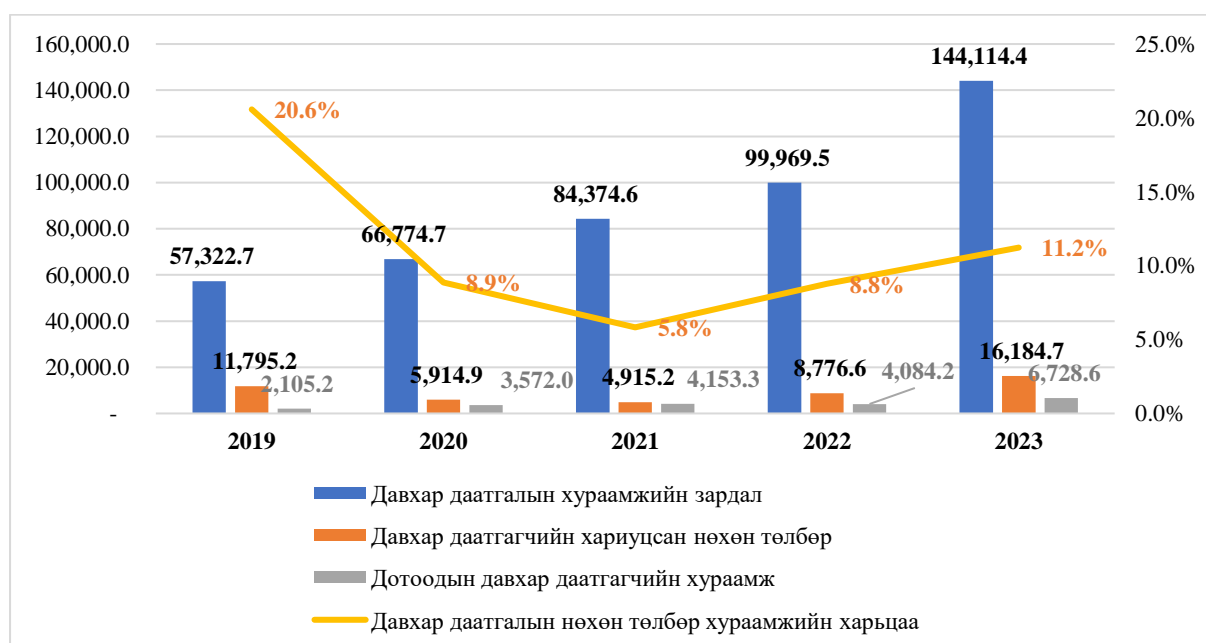
2.9. ДАВХАР ДААТГАЛ

Давхар даатгалын хураамж **144.1** тэрбум төгрөг, үүнээс дотоодын давхар даатгагчид **6.7** тэрбум төгрөг

Тайлант хугацаанд ердийн болон урт хугацааны даатгалын компаниуд нийт 144.1 тэрбум төгрөгийн давхар даатгалын хураамж төлсний 4.6 хувь буюу 6.7 тэрбум төгрөгийг дотоодын даатгагчид төлсөн байна. Давхар даатгалын нөхөн төлбөр, хураамжийн харьцааг 2022 онтой харьцуулахад 11.2 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Мөн дотоодын давхар даатгалын компани болох “Үндэсний давхар даатгал” ХК нь 2.5 тэрбум төгрөгийг давхар даатгалын хураамжийн зардалд зарцуулжээ. /Дүрслэл №16, Хүснэгт №17/

Дүрслэл №16. Давхар даатгалын хураамж, нөхөн төлбөрийн харьцаа /сая.төг/

Хүснэгт №15. Давхар даатгалын хураамж

Давхар даатгалын хураамжийн зардал /сая.төг/						
№	Даатгалын компани	2019	2020	2021	2022	2023
Ердийн даатгал						
1	Монре даатгал	236.6	83.1	134.2	45.8	223.9
2	Ард даатгал	2,082.10	4,452.90	2,199.50	4,230.90	5,660.4
3	Бодь даатгал	13,020.50	18,848.40	34,554.40	8,168.40	6,147.0
4	Мөнх даатгал	21.2	292.5	982.3	780.2	1,248.6
5	Миг даатгал	8,235.80	3,023.20	3,488.10	5,392.90	8,134.4
6	Монгол даатгал	10,468.30	6,254.40	12,866.30	11,885.20	12,374.9
7	Тэнгэр даатгал	6,970.10	7,109.30	4,348.90	4,458.10	2,861.0
8	Номин даатгал	256.2	295.8	646.7	655.5	1,063.1
9	Улаанбаатар хотын даатгал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
10	Амар даатгал	2,687.50	3,356.80	3,198.70	5,212.20	9,057.5
11	Ган зам даатгал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
12	Практикал даатгал	1,528.10	7,370.70	5,608.20	6,780.80	10,087.5
13	Мандал даатгал	10,842.40	15,220.70	14,611.30	45,816.30	78,456.2
14	Хаан даатгал	394.1	442.9	1,710.00	4,181.80	5,968.9
15	Агула даатгал			0.0	2,333.40	262.7
16	Соёмбо даатгал	653.2	554.4			
Нийт		54,465.4	57,297.3	66,750.6	84,348.7	141,546.1
Урт хугацааны даатгал						
1	Нэйшнл лайф даатгал	25.4	24.1	25.9	28.1	31.9
2	Мандал лайф даатгал				0.0	18.5
Нийт		25.4	24.1	25.9	28.1	50.4
Давхар даатгал						
1	Үндэсний давхар даатгал	1,708.00	1,858.90	1,767.40	1,598.30	2,518.0
2	Хубилай давхар даатгал	0.0				
Нийт		1,708.00	1,858.90	1,767.40	1,598.30	2,518.0

3. ЕРДИЙН ДААТГАЛ

3.1. ЕРДИЙН ДААТГАГЧДЫН ХӨРӨНГӨ

Ердийн даатгагчдын хөрөнгө **469.0** тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оноос **17.8%**-аар өссөн байна.

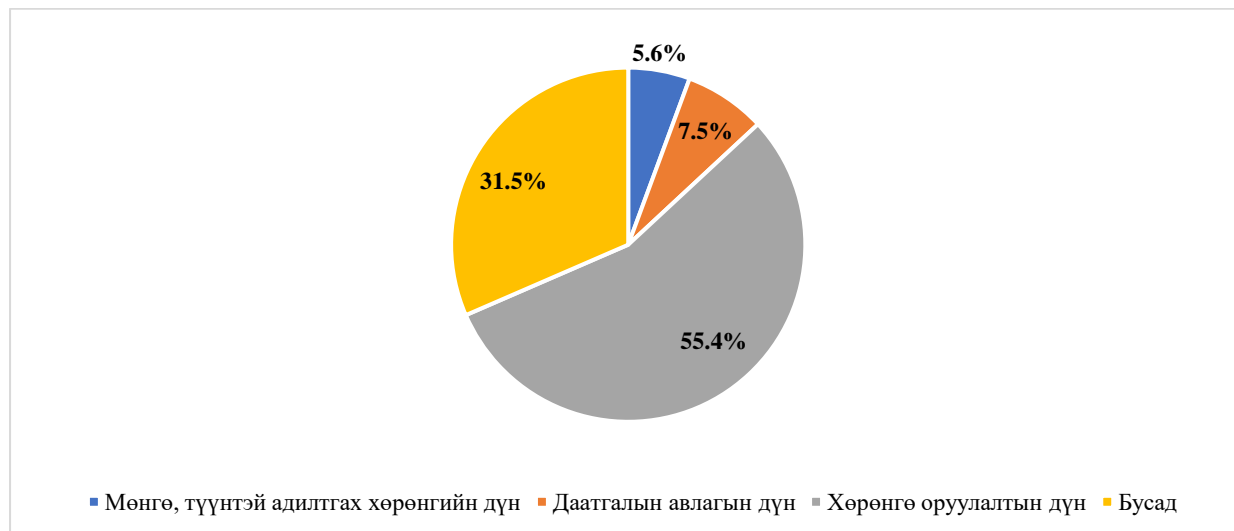
Тайлант үед ердийн даатгагчдын нийт хөрөнгө 469.0 тэрбум төгрөг байгаагаас хамгийн их хувийг буюу 20.8 хувийг “Мандал даатгал” ХК-ийн хөрөнгө эзэлж байна. Ердийн даатгагчдын хөрөнгийн хувьд хамгийн их хөрөнгөтэй нэр бүхий 5 компанийн хөрөнгө нийт хөрөнгийн 55.9 хувийг эзэлж байна. /Хүснэгт №16/

Хүснэгт №16. Ердийн даатгагчдын хөрөнгө /ангилал тус бүрээр/

№	Даатгалын компани	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн дүн /сая.төг/	Даатгалын авлагын дүн /сая.төг/	Хөрөнгө оруулалтын дүн /сая.төг/	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	ЭЗЛЭХ ХУВЬ
1	Монре даатгал	377.9	667.0	6,216.2	14,610.6	3.1%
2	Ард даатгал	4,226.9	3,836.6	24,732.3	44,214.1	9.4%
3	Бодь даатгал	247.4	3,499.1	18,690.5	32,671.9	7.0%
4	Мөнх даатгал	420.6	1,910.4	7,274.3	16,536.1	3.5%
5	Миг даатгал	2,605.6	4,081.8	31,726.5	49,030.4	10.5%
6	Монгол даатгал	4,855.7	1,797.5	9,557.5	35,092.4	7.5%
7	Тэнгэр даатгал	212.1	529.0	30,079.0	35,204.1	7.5%
8	Номин даатгал	484.6	21.1	19,627.2	21,885.6	4.7%
9	Улаанбаатар хотын даатгал	581.4	988.2	3,338.1	8,073.0	1.7%
10	Амар даатгал	2,048.9	3,930.4	14,612.5	24,981.7	5.3%
11	Ган зам даатгал	152.6	681.7	6,637.0	7,519.7	1.6%
12	Практикал даатгал	2,255.0	2,767.3	20,956.4	35,744.1	7.6%
13	Мандал даатгал	618.8	4,022.1	49,697.3	97,688.0	20.8%
14	Хаан даатгал	6,767.2	5,681.6	13,812.5	35,707.3	7.6%
15	Агула даатгал	573.1	550.8	2,885.3	10,075.7	2.1%
Нийт		26,427.7	34,964.5	259,842.4	469,034.6	100.0%

Ердийн даатгагчдын хөрөнгийн 55.4 хувь буюу 259.8 тэрбум төгрөг нь хөрөнгө оруулалт хэлбэрээр байршиж байгаа бөгөөд үүнээс 33.2 хувь буюу 86.3 тэрбум төгрөгийг үнэт цаасанд хөрөнгө оруулсан байна. /Дүрслэл №17/

Дүрслэл №17. Ердийн даатгагчдын хөрөнгийн ангилал /эзлэх хувиар/

3.2. ЕРДИЙН ДААТГАГЧДЫН ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ

Тайлант үед ердийн даатгагчдын нийт өр төлбөрийн дүн 286.7 тэрбум төгрөг, нөөц сангийн дүн 234.4 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна. Хамгийн өндөр дүн бүхий 5 даатгалын компани (“Мандал даатгал” ХК, “Миг даатгал” ХХК, “Ард даатгал” ХХК “Хаан даатгал” ХК, “Практикал даатгал” ХХК)-ийн нөөц сангийн дүн ердийн даатгалын нийт нөөц сангийн дүнгийн 55.8 хувийг эзэлж байна. /Хүснэгт №17/

Хүснэгт №17. Ердийн даатгагчдын өр төлбөр ба эздийн өмчийн дүн

№	Даатгалын компани	Нөөц сангийн дүн	Нийт өр төлбөрийн дүн	Эздийн өмчийн дүн	Нийт өр төлбөр ба эздийн өмчийн дүн	Эзлэх хувь
1	Монре даатгал	6,275.1	6,888.0	7,722.6	14,610.6	3.1%
2	Ард даатгал	22,366.8	26,080.0	18,134.1	44,214.1	9.4%
3	Бодь даатгал	19,069.9	21,611.4	11,060.4	32,671.9	7.0%
4	Мөнх даатгал	8,276.8	8,610.5	7,925.6	16,536.1	3.5%
5	Миг даатгал	26,707.7	36,752.4	12,277.9	49,030.4	10.5%
6	Монгол даатгал	17,868.5	22,410.1	12,682.3	35,092.4	7.5%
7	Тэнгэр даатгал	13,150.5	14,742.6	20,461.5	35,204.1	7.5%
8	Номин даатгал	9,516.9	10,271.4	11,614.2	21,885.6	4.7%
9	Улаанбаатар хотын даатгал	1,890.4	1,942.1	6,130.9	8,073.0	1.7%
10	Амар даатгал	10,278.6	15,235.4	9,746.4	24,981.7	5.3%
11	Ган зам даатгал	1,366.2	1,385.7	6,134.0	7,519.7	1.6%

12	Практикал даатгал	17,160.3	26,348.0	9,396.1	35,744.1	7.6%
13	Мандал даатгал	58,485.6	63,009.2	34,678.9	97,688.0	20.8%
14	Хаан даатгал	17,350.9	26,732.4	8,974.9	35,707.3	7.6%
15	Агула даатгал	4,636.9	4,707.6	5,368.1	10,075.7	2.1%
Нийт		234,401.1	286,726.7	182,307.9	469,034.6	100.0%

3.3. НӨӨЦ САН

Ердийн даатгагчдын нөөц сан **234.4** тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оноос **28.6%**-аар өссөн байна.

2023 онд ердийн даатгалын компаниудын орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц 175.0 тэрбум төгрөг, учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сан 13.7 тэрбум төгрөг, мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сан 16.9 тэрбум төгрөг, учирч болзошгүй хохирлын нөөц сан 19.3 тэрбум төгрөгт тус тус хүрсэн байна. /Хүснэгт №18/

Хүснэгт №18. Ердийн даатгагчдын нөөц сан

№	Даатгалын компани	Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц	Учирсан боловч мэдэгдээгүй ХНС	Мэдсэн боловч төлөөгүй ХНС	Учирч болзошгүй ХНС	Тусгай нөөц сан
1	Монре даатгал	2,273.3	90.1	1,850.6	1,895.5	165.4
2	Ард даатгал	17,815.6	1,216.8	569.4	2,123.7	641.3
3	Бодь даатгал	12,593.7	2,295.8	1,912.6	1,534.2	733.5
4	Мөнх даатгал	6,289.5	1,159.4	77.3	553.3	197.3
5	Миг даатгал	21,997.9	1,347.4	986.2	1,954.0	422.2
6	Монгол даатгал	12,011.2	88.5	3,152.3	2,061.9	554.7
7	Тэнгэр даатгал	8,726.6	1,433.2	1,158.6	444.1	1,388.0
8	Номин даатгал	4,256.8	1,335.0	409.8	1,691.3	1,823.9
9	Улаанбаатар хотын даатгал	938.0	69.2	4.6	291.9	586.7
10	Амар даатгал	7,998.5	612.5	646.8	628.9	391.8
11	Ган зам даатгал	587.1	214.9	16.9	277.6	269.7
12	Практикал даатгал	10,778.5	1,204.2	2,493.3	1,949.7	734.7
13	Мандал даатгал	51,372.7	1,723.2	2,000.6	2,132.9	1,256.3
14	Хаан даатгал	14,282.6	706.1	1,212.3	968.7	181.1
15	Агула даатгал	3,122.1	257.7	445.1	812.1	0.0
Нийт		175,044.1	13,754.2	16,936.5	19,319.7	9,346.7

3.4. ЕРДИЙН ДААТГАЛЫН ХУРААМЖ

Ердийн даатгалын нийт хураамж **388.9** тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оноос **30.5%**-аар өссөн байна.

Тайлант онд ердийн даатгалын нийт хураамжийн орлого 388.9 тэрбум төгрөг байгаагаас даатгалын хураамжийн буцаалтад 10.4 тэрбум төгрөг, давхар даатгалын хураамжийн зардалд 141.5 тэрбум төгрөг төлж, даатгалын хураамжийн цэвэр орлого 236.9 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна. /Хүснэгт №19/

Хүснэгт №19. Ердийн даатгалын хураамж

Даатгалын хэлбэр	Даатгалын хураамжийн нийт орлого	Үүнээс даатгалын зуучлагчаар дамжиж орсон	Үүнээс даатгалын төлөөлөгчөөр дамжиж орсон	Даатгалын хураамжийн буцаалт	Давхар даатгалын хураамжийн зардал	Даатгалын хураамжийн цэвэр орлогын дүн
1. Сайн дурын даатгал						
1.1 Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал	56,389.3	13,902.7	22,812.6	1,615.3	9,862.4	44,911.6
Үүнээс: Ипотекийн даатгал	5,390.1	4,025.9	60.0	8.9	0.0	5,381.2
1.2 Хөрөнгийн даатгал	87,342.6	13,704.3	14,166.8	470.5	59,053.7	27,818.3
Үүнээс: Ипотекийн даатгал	8,894.1	5,963.6	83.7	16.7	63.4	8,814.1
1.3 Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	94,067.9	25,463.5	46,840.3	5,225.8	5,290.2	83,551.9
1.4 Ачааны даатгал	4,862.6	558.4	1,913.7	37.7	1,946.7	2,878.2
1.5 Барилга угсралтын даатгал	24,457.3	950.0	2,905.7	62.9	23,937.9	456.4
1.6 Газар тариалангийн даатгал	39.3	16.7	15.5	0.0	33.9	5.4
1.7 Мал амьтдын даатгал	4,953.3	3,280.0	579.3	0.0	1,745.7	3,207.6
Үүнээс малын индексжүүлсэн	1,591.8	152.7	176.7	0.0	469.8	1,122.0
1.8 Агаарын хөлгийн даатгал	15,857.5	90.9	7,901.3	323.8	12,390.2	3,143.6
1.9 Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	1,092.1	178.5	462.0	31.2	18.5	1,042.4
1.10 Хариуцлагын даатгал	29,782.0	3,176.2	9,591.8	466.0	15,706.4	13,609.6
1.11 Санхүүгийн даатгал	2,014.8	146.4	667.0	3.6	1,453.8	557.3
1.12 Зээлийн даатгал	8,490.4	5,623.0	1,125.1	16.7	0.0	8,473.7
1.13 Итгэлцлийн даатгал	37.5	0.0	308.2	0.0	24.0	13.5

1.14 Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
1.15 Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
1.16 Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	12,607.3	219.4	3,907.0	99.1	10,082.6	2,425.6
2. Албан журмын даатгал						
2.1 Жолоочийн хариуцлагын даатгал	46,867.1	17,538.7	23,236.6	2,049.0	0.0	44,818.1
НИЙТ ДҮН	388,861.0	84,848.6	136,432.7	10,401.6	141,546.1	236,913.2

Ердийн даатгалын нийт хураамжийн дүнд хөрөнгийн болон автотээврийн хэрэгслийн даатгал хамгийн өндөр буюу 22.5 хувь, 24.2 хувийг тус тус эзэлж байгаа бол гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал, жолоочийн хариуцлагын даатгал, хариуцлагын даатгал нь ердийн даатгалын нийт хураамжийн 36.5 хувийг, үлдсэн 16.8 хувийг бусад даатгалын хэлбэрийн хураамжийн орлого бүрдүүлж байна. Мөн онцолбол, ипотекийн зээлдэгчийн гэнэтийн осол, эмчилгээний болон хөрөнгийн даатгалын хураамжийн орлого өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 2.2 дахин өссөн байна. /Хүснэгт №20, Дүрслэл №18/

Хүснэгт №20. Ердийн даатгалын хураамж /даатгалын хэлбэрээр/

№	Даатгалын хэлбэр	Байгуулагдсан даатгалын гэрээний тоо		Даатгалын нийт хураамж /сая.төг/		ө/б	ЭЗЛЭХ ХУВЬ
		2022	2023	2022	2023		
Сайн дурын даатгал							
1	Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал	195,174	233,035	47,091.3	56,389.3	19.7%	14.5%
1.1	Үүнээс: Ипотекийн даатгал	51,292	46,246	2,379.2	5,390.1	126.6%	1.4%
2	Хөрөнгийн даатгал	161,063	179,520	71,543.7	87,342.6	22.1%	22.5%
2.1	Үүнээс: Ипотекийн даатгал	58,280	50,754	3,875.6	8,894.1	129.5%	2.3%
3	Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	96,069	122,810	66,428.9	94,067.9	41.6%	24.2%
4	Ачааны даатгал	916	852	4,456.1	4,862.6	9.1%	1.3%
5	Барилга угсралтын даатгал	85	72	10,186.1	24,457.3	140.1%	6.3%
6	Газар тариалангийн даатгал	2	3	5.2	39.3	655.8%	0.0%

7	Мал амьтдын даатгал	2,809	6,805	3,774.0	4,953.3	31.2%	1.3%
7.1	Үүнээс: Малын индексжүүлсэн	-	4,840	-	1,591.8	-	0.4%
8	Агаарын хөлгийн даатгал	37	35	11,567.2	15,857.5	37.1%	4.1%
9	Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	1,293	2,308	566.1	1,092.1	92.9%	0.3%
10	Хариуцлагын даатгал	75,367	85,031	25,148.7	29,782.0	18.4%	7.7%
11	Санхүүгийн даатгал	132	251	2,104.7	2,014.8	-4.3%	0.5%
12	Зээлийн даатгал	72,884	101,594	4,423.7	8,490.4	91.9%	2.2%
13	Итгэлцлийн даатгал	35	12	486.9	37.5	-92.3%	0.0%
14	Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	0	0	0.1	0.0	-100.0%	0.0%
15	Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	0	0	0.0	0.0	0.0%	0.0%
16	Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	23	31	9,255.6	12,607.3	36.2%	3.2%
Албан журмын даатгал							
1	Жолоочийн хариуцлагын даатгал	735,854	812,395	40,954.8	46,867.1	14.4%	12.1%
НИЙТ ДҮН		1,341,743	1,544,754	297,993.0	388,861.0	30.5%	100.0%

Дүрслэл №18. Ердийн даатгалын хураамжийн орлогод эзлэх хувь /даатгалын хэлбэр/

3.5. ЕРДИЙН ДААТГАГЧДЫН НӨХӨН ТӨЛБӨР

Ердийн даатгалын нөхөн төлбөр **118.8** тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оноос **27.9%**-аар өссөн байна.

Ердийн даатгалын нийт нөхөн төлбөрийн зардал 118.8 тэрбум төгрөг байгаа бол давхар даатгагчийн хариуцсан 16.1 тэрбум төгрөг, буруутай этгээдээс төлүүлсэн 5.9 тэрбум төгрөгийн нөхөн төлбөрийг хассанаар нөхөн төлбөрийн цэвэр зардлын дүн 96.7 тэрбум төгрөг байна. /Хүснэгт №21/

Хүснэгт №21. Ердийн даатгалын нөхөн төлбөр

№	Даатгалын хэлбэр	Нийт нөхөн төлбөрийн зардал	Үүнээс давхар даатгагчийн хариуцсан	Үүнээс буруутай этгээдээс төлүүлсэн	Нөхөн төлбөрийн цэвэр зардлын дүн	Даатгалын гэрээний зардал
Сайн дурын даатгал						
1	Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал	21,582.0	4,207.9	57.6	17,316.5	5,299.7
1.1	Үүнээс: Ипотекийн даатгал	540.1	0.0	0.0	540.1	319.9
2	Хөрөнгийн даатгал	10,672.8	5,426.9	348.7	4,897.3	5,553.3
2.1	Үүнээс: Ипотекийн даатгал	267.4	0.0	0.0	267.4	453.1
3	Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	36,397.4	155.0	777.9	35,464.5	13,785.9
4	Ачааны даатгал	492.9	0.0	2.0	490.9	468.8

5	Барилга угсралтын даатгал	81.4	0.0	0.0	81.4	550.8
6	Газар тариалангийн даатгал	0.0	0.0	0.0	0.0	4.1
7	Мал амьтдын даатгал	3,506.9	1,965.7	0.0	1,541.2	698.7
7.1	Үүнээс: Малын индексжүүлсэн даатгал	451.0	313.2	0.0	137.8	213.2
8	Агаарын хөлгийн даатгал	602.0	304.7	0.0	297.4	202.3
9	Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	180.7	0.0	0.0	180.7	121.3
10	Хариуцлагын даатгал	1,960.9	504.2	0.0	1,456.6	2,143.7
11	Санхүүгийн даатгал	2,828.0	3,620.4	263.8	-1,056.2	126.9
12	Зээлийн даатгал	4,865.1	0.0	4,437.1	428.0	558.6
13	Итгэлцлийн даатгал	14.5	0.0	0.0	14.5	36.1
14	Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	0.0	0.0	0.0	0.0	1.7
15	Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
16	Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	15.2	0.0	0.0	15.2	60.2
Албан журмын даатгал						
1	Жолоочийн хариуцлагын даатгал	35,604.9	0.0	31.9	35,572.9	7,671.0
ДҮН		118,804.7	16,184.7	5,919.1	96,700.9	37,283.0

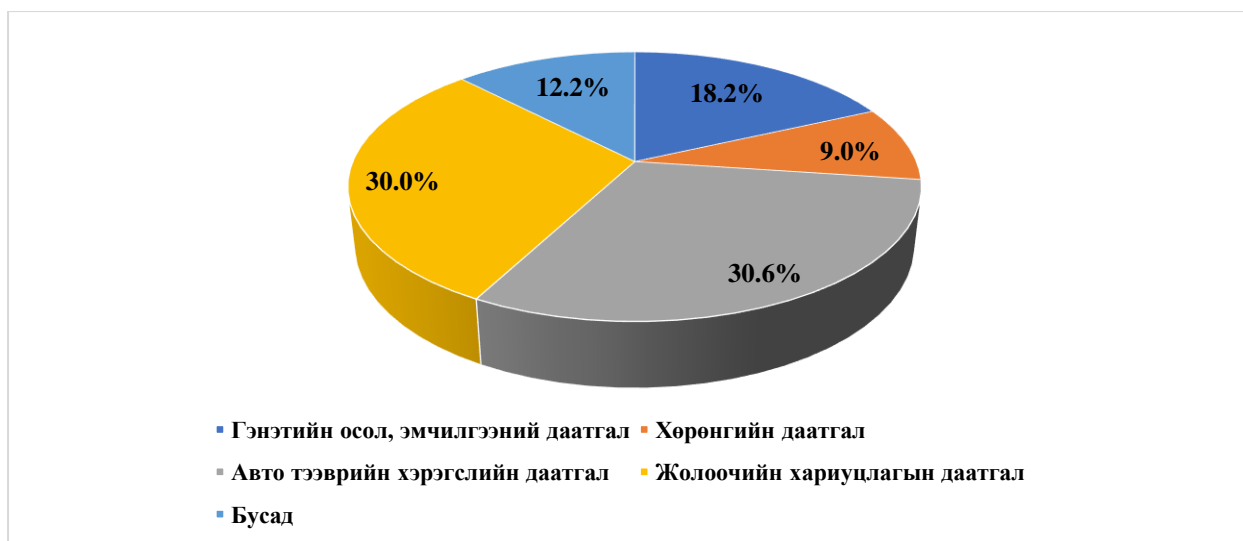
Ердийн даатгалын нөхөн төлбөрийн дийлэнх буюу 30.6 хувийг автотээврийн хэрэгслийн даатгал эзэлж байгаа бөгөөд уг даатгалын нөхөн төлбөр өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 36.2 хувиар өссөн байна. Мөн бусад даатгалын хэлбэрийн бүтээгдэхүүнээс онцолбол мал, амьтдын даатгалын нөхөн төлбөр өмнөх онтой харьцуулахад 35 дахин өссөн нь иргэд, малчдын хувьд хүндхэн жил өнгөрсөн нь харагдаж байна. Ердийн даатгалын нөхөн төлбөрийн 60.6 хувийг зөвхөн авто тээврийн хэрэгслийн даатгал болон жолоочийн хариуцлагын даатгал эзэлж байна. /Хүснэгт №22, Дүрслэл №19/

Хүснэгт №22. Ердийн даатгалын нөхөн төлбөр /даатгалын хэлбэрээр/

№	Даатгалын хэлбэр	Нөхөн төлбөр олгогдсон гэрээ		Нийт нөхөн төлбөрийн зардал /сая.төг/		Ө/Б	Эзлэх хувь
		2022	2023	2022	2023		

Сайн дурын даатгал							
1	Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал	32,209	7,493	17,917.3	21,582.0	20.5%	18.2%
1.1	Үүнээс: Ипотекийн даатгал	12	15	285.0	540.1	89.5%	0.5%
2	Хөрөнгийн даатгал	2,043	1,820	7,013.1	10,672.8	52.2%	9.0%
2.1	Үүнээс: Ипотекийн даатгал	126	136	136.6	267.4	95.8%	0.2%
3	Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	21,239	17,945	26,728.5	36,397.4	36.2%	30.6%
4	Ачааны даатгал	198	73	811.1	492.9	-39.2%	0.4%
5	Барилга угсралтын даатгал	13	1	601.4	81.4	-86.5%	0.1%
6	Газар тариалангийн даатгал	-	-	0.0	0.0	0.0%	0.0%
7	Мал амьтдын даатгал	8	488	9.9	3,506.9	35323.2%	3.0%
7.1	Үүнээс: Малын индексжүүлсэн даатгал	-	303		451.0	0.0%	0.4%
8	Агаарын хөлгийн даатгал	7	5	780.9	602.0	-22.9%	0.5%
9	Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	36	40	93.6	180.7	93.1%	0.2%
10	Хариуцлагын даатгал	1,021	688	1,217.7	1,960.9	61.0%	1.7%
11	Санхүүгийн даатгал	20	3	340.8	2,828.0	729.8%	2.4%
12	Зээлийн даатгал	1,076	605	5,379.5	4,865.1	-9.6%	4.1%
13	Итгэлцлийн даатгал	-	2	0.0	14.5	0.0%	0.0%
15	Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	-	-	0.0	0.0	0.0%	0.0%
16	Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	11	6	74.5	15.2	-79.6%	0.0%
Албан журмын даатгал							
1	Жолоочийн хариуцлагын даатгал	35,522	26,867	31,901.9	35,604.9	11.6%	30.0%
НИЙТ ДҮН		93,403	56,036	92,870.2	118,804.7	27.9%	100.0%

Дүрслэл №19. Ердийн даатгалын нөхөн төлбөрийн эзлэх хувь /даатгалын хэлбэр/

4. УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛ

4.1. УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАГЧИЙН ХӨРӨНГӨ

Урт хугацааны даатгагчийн хөрөнгө **16.4** тэрбум төгрөгт хүрсэн байна. Үүнээс хөрөнгө оруулалтад **83.0** хувь нь байршиж байна

Тайлант хугацаанд урт хугацааны даатгалын компаниудын нийт хөрөнгө 16.4 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 0.7 хувиар өссөн ба урт хугацааны даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн 83.0 хувь нь хөрөнгө оруулалт хэлбэрээр байршиж байгаа нь урт хугацааны даатгалын компаниуд санхүүгийн салбарын томоохон хөрөнгө оруулагч гэдгийг илтгэж байна. /Хүснэгт №23/

Хүснэгт №23. Урт хугацааны даатгагчдын хөрөнгө /ангилал тус бүрээр/

Хөрөнгийн ангилал	2022			2023			Ө/Б	Эзлэх хувь
	Нэйшнл лайф даатгал	Мандал лайф даатгал	Нийт	Нэйшнл лайф даатгал	Мандал лайф даатгал	Нийт		
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	1,471.7	102.7	1,574.4	226.1	254.3	480.4	-69.5%	2.9%
Даатгалын авлагын дүн	87.5	0.0	87.5	67.4	3.8	71.1	-18.7%	0.4%
Хөрөнгө оруулалтын дүн	6,374.4	6,186.4	12,560.8	7,453.5	6,192.5	13,646.0	8.6%	83.0%
Үндсэн хөрөнгө /Цэвэр/	61.5	29.9	91.4	1,772.4	33.1	1,805.5	1875.4%	11.0%
Биет бус хөрөнгө /Цэвэр/	4.7	0.0	4.7	38.5	0.0	38.5	719.1%	0.2%
Бусад	1,987.1	32.7	2,019.7	350.6	54.0	404.6	-80.0%	2.5%
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	9,986.9	6,351.6	16,338.5	9,908.5	6,537.6	16,446.1	0.7%	100.0%

4.2. УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН ХУРААМЖ

Урт хугацааны даатгалын хураамж **3.1** тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оноос **15.5%**-аар өссөн байна.

Тайлант үед урт хугацааны даатгалын нийт хураамжийн орлого 3.1 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оноос 15.5 хувиар өссөн ба үүнээс хугацаат амьдралын даатгал, эрүүл мэндийн даатгал, хуримтлалын даатгал тус тус 20 гаруй хувийн өсөлтийг үзүүлжээ. /Хүснэгт №24/

Хүснэгт №24. Урт хугацааны даатгалын хураамж

№	Даатгалын хэлбэр	Байгуулагдсан даатгалын гэрээний тоо		Даатгалын нийт хураамж /сая.төг/		Ө/Б	Эзлэх хувь
		2022	2023	2022	2023		
1	Хугацаат амьдралын даатгал	322	342	521.7	642.6	23.2%	20.4%
2	Насан туршийн даатгал	2	0	1.9	0.0	-100.0%	0.0%
3	Хуримтлалын даатгал	121	157	97.4	120.2	23.4%	3.8%
4	Тэтгэврийн даатгал	831	808	702.1	697.1	-0.7%	22.2%
5	Эрүүл мэндийн даатгал	845	317	1,400.5	1,686.8	20.4%	53.6%
6	Аннуити даатгал	0	0	0.0	0.0	-	0.0%
ДҮН		2121	1624	2,723.6	3,146.7	15.5%	100.0%

4.3. УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН НӨХӨН ТӨЛБӨР

Урт хугацааны даатгалын нөхөн төлбөр 2.0 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оноос 51.0%-аар өссөн байна.

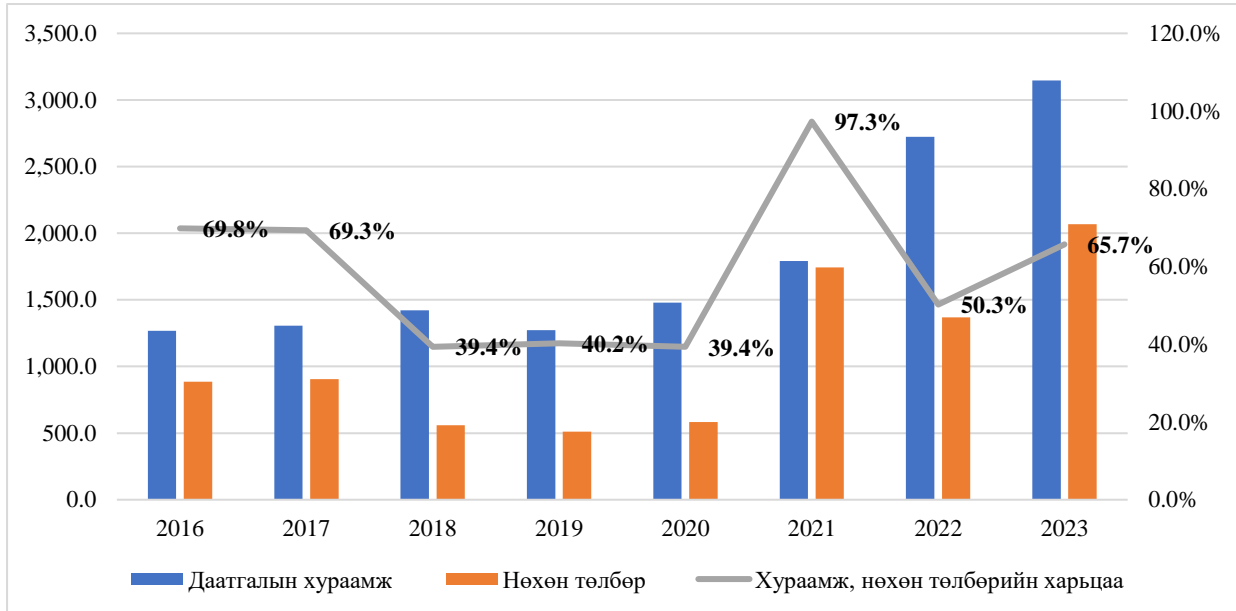
2023 онд урт хугацааны даатгалын компанийн олгосон нөхөн төлбөр 2.0 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оноос 51.0 хувиар өссөн байна. Нийт нөхөн төлбөрийн 69.4 хувийг эрүүл мэндийн даатгал эзэлж байгаа бөгөөд энэ нь өмнөх оноос 4 дахин өссөн бол, тэтгэврийн даатгалын нөхөн төлбөр 1.5 дахин өссөн байна. Мөн урт хугацааны даатгалын хураамж, нөхөн төлбөрийн харьцаа 65.7 хувь байна./Хүснэгт №25, Дүрслэл №20/

Хүснэгт №25. Урт хугацааны даатгалын нөхөн төлбөр

№	Даатгалын хэлбэр	Нөхөн төлбөр олгогдсон гэрээний тоо		Даатгалын нөхөн төлбөр /сая.төг/		Ө/Б	Эзлэх хувь
		2022	2023	2022	2023		
1	Хугацаат амьдралын даатгал	0	1	764.6	143.4	-81.2%	6.9%
2	Насан туршийн даатгал	0	0	0	0.0	-	0.0%
3	Хуримтлалын даатгал	22	6	130	28.5	-78.1%	1.4%
4	Тэтгэврийн даатгал	160	91	180.4	460.9	155.5%	22.3%

5	Эрүүл мэндийн даатгал	67	84	293.8	1,434.7	388.3%	69.4%
6	Аннуити даатгал	0	0	0	0.0	-	0.0%
ДҮН		249	182	1,368.8	2,067.5	51.05%	100.0%

Дүрслэл №20. Урт хугацааны даатгалын хураамж, нөхөн төлбөр /сая.төг/

5. ДАВХАР ДААТГАЛ

Давхар даатгалын хураамж
6.7 тэрбум төгрөг

Давхар даатгалын нөхөн
төлбөр **5.8** тэрбум төгрөг

Тайлант хугацаанд “Үндэсний давхар даатгал” ХК 12 даатгалын хэлбэрээр 179 давхар даатгалын гэрээ байгуулж, 6.7 тэрбум төгрөгийн давхар даатгалын хураамж төвлөрүүлж ажилласны 31.7 хувийг хөрөнгийн даатгалын хураамж бүрдүүлж байна. Тус компанийн хувьд тайлант хугацаанд автотээврийн хэрэгслийн, хөрөнгийн болон мал, амьтдын даатгалын нөхөн төлбөрт нийт 5.6 тэрбум төгрөгийн нөхөн төлбөр олгосон байна. /Хүснэгт №26/

Хүснэгт №26. Давхар даатгалын хураамж, нөхөн төлбөр

№	Даатгалын хэлбэр	Даатгалын гэрээний тоо		Даатгалын нийт хураамж /сая.төг/		Нийт төлсөн нэхэмжлэл /сая.төг/	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023
1	Гэнэтийн осол, эмчилгээний зардлын даатгал	4	8	62.0	96.8	0.0	0.0
2	Хөрөнгийн даатгал	38	50	1,315.1	2,130.8	3.4	3,153.5
3	Автотээврийн хэрэгслийн даатгал	12	22	909.7	1,142.3	138.9	236.5
4	Ачааны даатгал	8	19	93.5	177.6	0.0	0.0
5	Барилга угсралтын даатгал	9	21	71.1	329.3	42.2	0.0
6	Мал амьтдын даатгал	8	9	1,296.4	1,691.2	0.0	2,260.2
6.1	Үүнээс: Малын индексжүүлсэн даатгал	-	2	-	102.6		0.0
8	Агаарын хөлгийн даатгал	2	-	94.6	-	0.0	-
9	Хариуцлагын даатгал	12	24	165.4	922.0	0.0	152.8
10	Санхүүгийн даатгал	15	22	43.8	123.3	0.0	0.0
11	Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	2	-	32.6	-	0.0	-
12	Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	-	2	-	12.6	-	0.0
Дүн		110	179	4,084.2	6,728.6	184.5	5,803.0

6. АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГАЛ

Даатгалын хураамж: **46.9** тэрбум төгрөг

Даатгалын нөхөн төлбөр: **35.6** тэрбум

Хохирлын
харьцаа:
85.8%

Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал нь сүүлийн 5 жилийн дунджаар ердийн даатгалын нийт хураамжийн орлогын 15.5 хувийг, нийт нөхөн төлбөрийн 31.1 хувийг, нийт байгуулагдсан гэрээний 56.0 хувийг, нийт нөхөн төлбөр олгогдсон гэрээний 45.2 хувийг тус тус бүрдүүлж байна. /Хүснэгт №27/

Хүснэгт №27. ЖХАЖД-ын хураамж, нөхөн төлбөр /2019-2023/

№	Үзүүлэлт	2019	2020	2021	2022	2023	Дундаж
1	ЖХАЖД нийт хураамжийн орлого /сая.төг/	29,426.1	34,582.9	37,323.5	40,954.8	46,867.1	37,830.9
2	Ердийн даатгалын нийт хураамжид эзлэх хувь	18.9%	17.3%	15.5%	13.7%	12.1%	15.5%
3	ЖХАЖД нийт нөхөн төлбөр /сая.төг/	13,326.6	17,548.2	18,663.7	31,901.9	35,604.9	23,409.1
4	Ердийн даатгалын нийт нөхөн төлбөрт эзлэх хувь	33.5%	29.6%	27.8%	34.4%	30.0%	31.1%
5	ЖХАЖД гэрээний тоо	652,078	591,821	690,589	735,854	812,395	696,547.4
6	Ердийн даатгалын нийт байгуулагдсан гэрээнд эзлэх хувь	56.6%	56.6%	59.3%	54.8%	52.6%	56.0%
7	ЖХАЖД-ийн нөхөн төлбөр олгосон гэрээний	23,719	18,890	23,760	35,522	26,867	25,751.6
8	Ердийн даатгалын нийт нөхөн төлбөр олгосон гэрээнд эзлэх хувь	42.7%	39.9%	57.6%	38.0%	47.9%	45.2%

Тайлант үед даатгалын компаниуд 6.1 их наяд төгрөгийн үнэлгээ бүхий жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын эрсдэлийг хүлээн авч, 46.9 тэрбум төгрөгийн даатгалын хураамжийн орлогыг бүрдүүлж, 35.6 тэрбум төгрөгийн нөхөн төлбөр олгож, уг даатгалын бүтээгдэхүүний хохирлын харьцаа 85.8 хувь байгаа нь олон улсын дундаж түвшнээс харьцангуй дээгүүр үзүүлэлттэй байна. /Хүснэгт №28/

Хүснэгт №28. ЖХАЖД-ын хураамж, нөхөн төлбөр, хохирлын харьцаа

№	Даатгалын компани	Даатгалын хураамжийн нийт орлого	Орлогод тооцсон хураамжийн дүн	Нийт нөхөн төлбөрийн зардал	Нөхөн төлбөрийн цэвэр	Даатгалын гэрээний зардал	Хохирлын харьцаа
---	-------------------	----------------------------------	--------------------------------	-----------------------------	-----------------------	---------------------------	------------------

44 | Даатгалын салбарын 2023 оны жилийн эцсийн үйл ажиллагааны нэгдсэн тайлан

					зардлын дүн		
1	Монре даатгал	1,774.5	2,020.0	3,172.5	3,165.8	336.0	157.1%
2	Ард даатгал	7,956.6	4,837.8	4,156.6	4,148.9	953.0	85.9%
3	Бодь даатгал	2,801.9	3,660.5	3,687.2	3,681.6	437.4	100.7%
4	Мөнх даатгал	4,088.9	2,997.9	1,829.3	1,829.3	425.0	61.0%
5	Миг даатгал	6,474.4	6,097.1	4,689.8	4,689.8	837.8	76.9%
6	Монгол даатгал	4,901.2	4,685.7	3,683.1	3,673.5	672.6	78.6%
7	Тэнгэр даатгал	1,741.6	1,738.4	1,354.5	1,353.2	194.1	77.9%
8	Номин даатгал	5,628.7	5,452.9	3,991.4	3,991.4	1,254.1	73.2%
9	УБХ даатгал	468.3	137.7	98.7	98.7	77.7	71.6%
10	Амар даатгал	1,795.5	1,450.1	949.0	948.0	369.0	65.4%
11	Ган зам даатгал	50.6	49.0	25.7	25.7	0.0	52.5%
12	Практикал даатгал	4,353.7	3,894.7	3,539.0	3,539.0	1,305.9	90.9%
13	Мандал даатгал	1,438.4	1,688.3	1,919.6	1,919.6	299.3	113.7%
14	Хаан даатгал	2,193.4	1,967.0	1,745.9	1,745.9	254.5	88.8%
15	Агула даатгал	1,199.3	815.1	762.6	762.6	254.7	93.6%
Нийт дүн		46,867.1	41,492.3	35,604.9	35,572.9	7,671.0	85.8%

7. ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧ

7.1. ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧ

Зуучилсан даатгалын хураамжийн орлого: 100.6 тэрбум төгрөг
Даатгалын зуучлагчийн шимтгэл: 19.4 тэрбум төгрөг

Тайлант үед 55 даатгалын зуучлагч компани идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулж нийт 93.7 их наяд төгрөгийн үнэлгээ бүхий даатгалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг зуучилж, 100.6 тэрбум төгрөгийн даатгалын хураамжийн орлогыг бүрдүүлж, 19.4 тэрбум төгрөгийн даатгалын зуучлалын шимтгэлийн орлоготой ажилласан байна. Үүнээс хөрөнгийн даатгалын хэлбэрийн бүтээгдэхүүн үйлчилгээг хамгийн ихээр зуучилж 4.8 тэрбум төгрөгийн даатгалын зуучлалын шимтгэлийн орлоготой байна. /Хүснэгт №29, Дүрслэл №21/

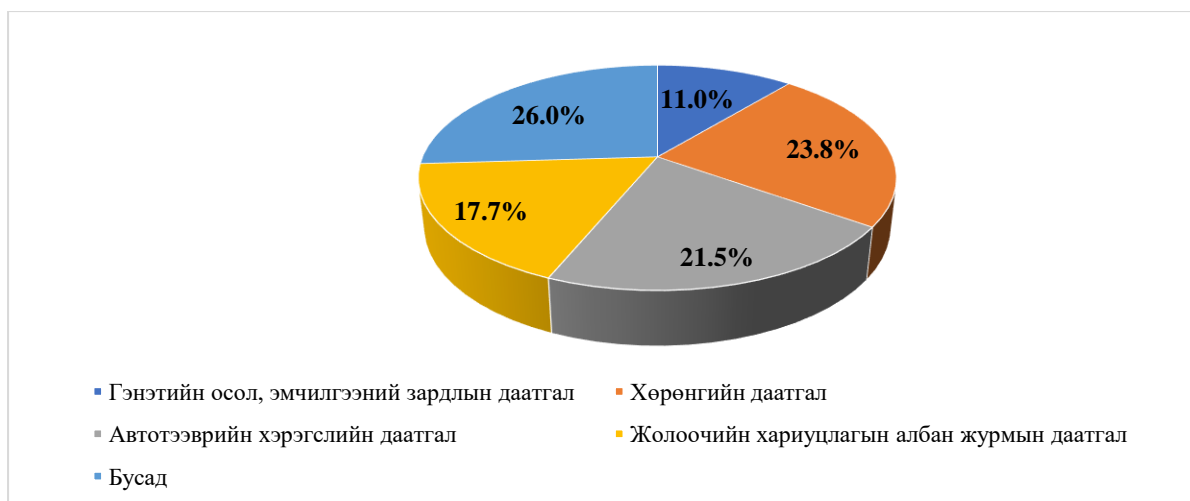
Хүснэгт №29. Даатгалын зуучлалын дэлгэрэнгүй

№	Даатгалын хэлбэр	Зуучилсан даатгалын үнэлгээ /сая.төг/	Зуучилсан даатгалын хураамжийн орлого /сая.төг/	Зуучилсан даатгалын гэрээний тоо Хувь хүн	Зуучилсан даатгалын гэрээний тоо Хуулийн этгээд	Үүнд: хамрагдсан даатгалын зүйлийн тоо	Даатгалын зуучлалын шимтгэлийн орлого /сая.төг/
Сайн дурын даатгал							
1	Гэнэтийн осол, эмчилгээний зардлын даатгал	14,986,141.4	11,089.8	2,317,472	23,946	2,325,187	2,386.3
1.1	Үүнээс: Ипотекийн даатгал	8,217,419.4	4,406.8	146,183	0	143,773	1,097.3
2	Хөрөнгийн даатгал	37,536,039.6	23,921.1	193,442	16,067	222,679	4,821.5
2.1	Үүнээс: Ипотекийн даатгал	16,776,754.5	8,426.5	158,996	2	153,784	2,747.9
3	Автотээврийн хэрэгслийн даатгал	2,816,583.2	21,589.2	24,507	8,149	27,625	3,698.1
4	Ачааны даатгал	827,502.9	512.7	1	56	40,987	124.7
5	Барилга угсралтын даатгал	649,632.3	1,133.3	0	18	20	268.2
6	Мал амьтдын даатгал	124,388.9	4,091.8	31,345	0	16,190	818.4

46 | Даатгалын салбарын 2023 оны жилийн эцсийн үйл ажиллагааны нэгдсэн тайлан

6.1	Үүнээс: Малын индексжүүлсэн даатгал	124,388.9	4,091.8	31,345	0	16,190	818.4
7	Агаарын хөлгийн даатгал	1,924,733.5	5,685.2	0	22	51	605.2
8	Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	35,000.6	135.2	1	33	12	29.8
9	Хариуцлагын даатгал	1,122,519.9	4,423.1	1,246	520	4,495	725.7
10	Санхүүгийн даатгал	3,410.7	473.2	0	1	1	48.0
11	Зээлийн даатгал	1,505,323.1	4,878.6	69,925	73	11,473	1,256.6
12	Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
13	Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	29,736,017.1	4,385.8	0	24	38	468.5
14	Хугацаат амьдралын даатгал	65.0	0.7	0.0	1	0.0	0.1
15	Эрүүл мэндийн даатгал	123,592.6	411.4	30	11	339	52.4
Албан журмын даатгал							
1	Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал	2,272,312.6	17,848.8	227,624	81,546	243,819	4,081.4
ДҮН		93,663,263.4	100,580.0	2,865,593	130,467	2,892,916	19,384.8

Дүрслэл №21. Зуучилсан даатгалын хураамжийн орлого /эзлэх хувь/

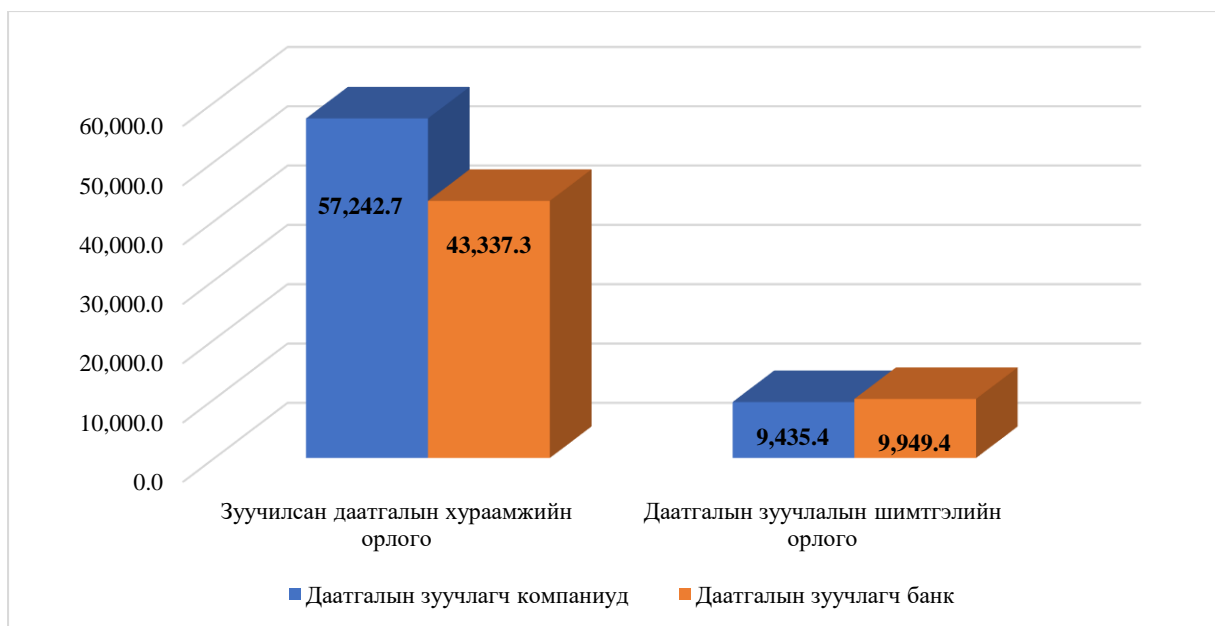
Тайлант үед даатгалын зуучлагч компаниудын зуучилсан даатгалын хураамжийн орлого, даатгалын зуучлалын шимтгэлийн орлогын харьцаа 19.3 хувь байгаа бөгөөд даатгалын зуучлагч банк 9.9 тэрбум төгрөг, даатгалын зуучлагч компаниуд 9.4 тэрбум төгрөгийн даатгалын зуучлалын шимтгэлийн орлоготой ажилласан байна. /Хүснэгт №30, Дүрслэл №22/

Хүснэгт №30. Зуучилсан даатгалын хураамж, зуучлалын шимтгэл

№	Даатгалын зуучлагч компани	Зуучилсан даатгалын хураамжийн орлого	Даатгалын зуучлалын шимтгэлийн орлого	Харьцаа
Нийт дүн		100,580.0	19,384.8	19.3%
Даатгалын зуучлагч банк				
1	Хаан банк	8,075.1	1,912.7	23.7%
2	ХасБанк	7,505.5	1,254.6	16.7%
3	Төрийн банк	8,274.1	1,969.5	23.8%
4	Худалдаа хөгжлийн банк	7,584.3	1,862.6	24.6%
5	Ариг банк	173.9	34.8	20.0%
6	Голомт банк	10,275.5	2,568.9	25.0%
7	Капитрон банк	668.7	166.6	24.9%
8	Тээвэр хөгжлийн банк	59.0	12.5	21.1%
9	Богд банк	721.3	167.2	23.2%
Нийт		43,337.3	9,949.4	23.0%
Давхар даатгалын зуучлагч компани				
1	Ачит ундарга	707.0	117.1	16.6%
2	Асимон брокерс	4,795.9	469.6	9.8%
3	Монголиан интернэшнл брокерс	71.6	7.6	10.5%
4	Си эн эн икс	11,694.4	1,446.5	12.4%
5	Эс ай би эс	3,689.3	536.1	14.5%
6	Ай Ай Би	472.5	85.6	18.1%

7	Ковер хилл	6,162.2	1,000.6	16.2%
8	Хост рок	500.8	101.7	20.3%
9	Конкорал	36.1	10.4	28.9%
10	Финс брокерс	4,785.5	165.9	3.5%
11	Ай брокер	20.1	2.6	13.0%
Нийт		32,935.4	3,943.7	12.0%
Даатгалын зуучлагч компани				
1	Нэйшнл эженси	4,057.5	625.6	15.4%
2	Эм жи ай би	1,472.8	361.1	24.5%
3	Лояалти солиушн	481.6	89.7	18.6%
4	Ренессанс групп	169.7	16.7	9.8%
5	Смарт брокерс	1,943.2	521.1	26.8%
6	Эрсдэлийн шийдэл	1,901.8	566.0	29.8%
7	Сүрэг хараацай	2,448.4	556.1	22.7%
8	Ваясню Солюшн	40.4	7.9	19.5%
9	Дэвжих дэлгэрэх холдинг	257.4	53.6	20.8%
10	Монгол бичээч зууч	361.3	95.1	26.3%
11	Мастер шийдэл	472.9	98.4	20.8%
12	Цагаан гэрэлт	549.7	132.0	24.0%
13	Арм интернэшнл	446.2	133.9	30.0%
14	Эл Би брокерэж	176.7	29.9	16.9%
15	Тус брокерс	13.9	2.8	20.0%
16	Монголиан иншуранс Брокерейж	581.5	169.8	29.2%
17	Тод капитал	871.1	151.0	17.3%
18	Эн Ай Си брокер	258.0	62.2	24.1%
19	Дэвжих зууч	2,221.8	493.6	22.2%
20	Амарди Дижитал	1,464.8	388.8	26.5%
21	Чанд финтех	23.4	3.4	14.4%
22	Эн И Би Консалтэнси	128.9	32.2	25.0%
23	Хэйва инсур	98.6	24.7	25.0%
24	Амбрелла брокер	6.9	1.4	20.5%
25	Цахим капитал	1,243.7	265.2	21.3%
26	Ти Ди Би Лизинг	268.4	44.3	16.5%
27	Профешнл иншуранс партнер	1,288.8	289.1	22.4%
28	Нэйшнл иншуранс брокерэйж сервисэс	6.4	1.0	15.0%
29	Финекс синержи	6.2	1.1	18.3%
30	Юпланэт	26.6	4.0	15.1%
31	Дархан шаркс	508.7	134.3	26.4%
32	Ландон Жи Пи	19.0	8.6	45.4%
33	Дижитал зууч	13.8	3.5	25.0%
34	Смарт сонголт	53.5	12.8	23.9%
35	АЙ ЭС КИНГ ШИЙДЭЛ	423.7	111.0	26.2%
Нийт		34,178.9	5,494.5	16.0%

Дүрслэл №22. Зуучилсан даатгалын хураамж, зуучлалын шимтгэл /сая.төг/

7.2. ДААТГАЛЫН ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ

Хохирол үнэлгээ : 83.4 тэрбум төгрөг

Хохирол үнэлгээний орлого: 4.3 тэрбум төгрөг

Тайлант үед даатгалын хохирол үнэлэгч 24 компани үйл ажиллагаа явуулж нийт 83.4 тэрбум төгрөгийн үнэлгээ бүхий 44,452 даатгалын хохирлыг үнэлж 4.3 тэрбум төгрөгийн даатгалын хохирол үнэлгээний орлоготой ажилласан байна. Даатгалын нийт хохирол үнэлгээний дийлэнх хувийг буюу 52.3 хувийг жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал эзэлж байна. /Хүснэгт №31, №32 болон Дүрслэл №23/

Хүснэгт №31. Даатгалын хохирол үнэлгээ /даатгалын хэлбэрээр/

Даатгалын хэлбэр	Даатгалын хохирлын нийт үнэлгээ /сая.төг/	Эзлэх хувь	Даатгалын хохирлыг үнэлсэн тоо	Эзлэх хувь	Даатгалын хохирол үнэлгээний орлого /сая.төг/	Эзлэх хувь
Сайн дурын даатгал						
Гэнэтийн осол, эмчилгээний зардлын даатгал	4.1	0.0%	1	0.0%	0.3	0.0%
Үүнээс : Ипотекийн даатгал	0.0	0.0%	0	0.0%	0.0	0.0%
Хөрөнгийн даатгал	8,228.6	9.9%	315	0.7%	72.0	1.7%
Үүнээс : Ипотекийн даатгал	25.8	0.0%	19	0.0%	1.4	0.0%
Автотээврийн хэрэгслийн даатгал	27,979.6	33.5%	11,328	25.5%	1,261.6	29.5%

Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	4,742.6	5.7%	2,028	4.6%	266.9	6.2%
Хариуцлагын даатгал	218.4	0.3%	65	0.1%	12.3	0.3%
Нийт	41,199.2	49.4%	13,756	30.9%	1,614.5	37.7%
Албан журмын даатгал						
Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал	42,262.8	50.7%	30,715	69.1%	2,665.0	62.3%
Дүн	83,436.2	100.0%	44,452	100.0%	4,278.1	100.0%

Хүснэгт №32. Даатгалын хохирол үнэлгээ /компани тус бүрээр/

Даатгалын хохирол үнэлэгч компани	Даатгалын хохирлын нийт үнэлгээ /сая.төг/	Даатгалын хохирлыг үнэлсэн тоо	Даатгалын хохирол үнэлгээний орлого /сая.төг/
Хөрөнгө үнэлгээний төв	58.8	25	3.2
Итгэлт эстимэйт	3,784.0	540	114.7
Вендо	5,860.3	2,572	348.2
Бэст эстимэйт	9,478.0	65	27.5
Гэрэгэ эстимэйт	949.5	180	45.4
Файн эстимэйт	27.5	28	3.7
Арвижих эстимэйт	73.9	90	4.7
Ашид билгүүн	16,267.1	10,812	998.0
Бодит үнэлгээ	1,419.0	434	57.8
Хос стандарт	168.5	272	35.8
Сэлэнгэ эстимэйт	0.0	0	0.0
Мастер Үнэлгээ	5,529.7	848	221.2
Кости эстимэйт	1,782.4	3,059	109.8
Хөрөнгө эстимэйт	1,736.5	987	114.0
Хас үнэлгээ	21,308.6	13,995	1,400.2
Банхас	2,204.4	1,794	63.8
Сүлд үнэлгээ	5,458.0	3,861	385.0
Тэнцвэр эстимэйт	4,276.9	1,834	168.3
Виннэрвэй	832.0	1,163	62.4
Мөнх эстимэйт	60.4	74	5.2
Тод үнэлгээ	18.4	22	1.0
Хан-Үнэлэмж	189.7	19	2.5
ЭНХНАХИА	123.8	77	6.3
Итгэлт хөрөнгө	1,828.8	1,701	99.7
Нийт дүн	83,436.2	44,452	4,278.1

Дүрслэл №23. Даатгалын нийт хохирол үнэлгээ /эзлэх хувь/

7.3. ДААТГАЛЫН ТӨЛӨӨЛӨГЧ

**Даатгалын төлөөлөгчийн хураамж бүрдүүлэлт :
136.4 тэрбум төгрөг**

Даатгалын төлөөлөгчийн шимтгэл: 21.4 тэрбум төгрөг

Тайлант үед даатгалын төлөөлөгчөөр дамжин орсон даатгалын хураамжийн орлого 136.4 тэрбум төгрөг байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс 2.2 дахин өссөн байна. Даатгалын төлөөлөгчөөр дамжин орсон даатгалын нийт хураамжийн орлогын 41.8 хувийг автотээврийн хэрэгслийн даатгал эзэлж байна. Мөн тайлант үед даатгалын төлөөлөгч нар 21.4 тэрбум төгрөгийн шимтгэлийн орлоготой ажилласан байна. /Хүснэгт №33, 34, Дүрслэл №25/

Хүснэгт №33. Даатгалын төлөөлөгчөөр дамжин орсон даатгалын нийт хураамж

№	Даатгалын хэлбэр	2022 он	2023 он	Даатгалын хураамжийн өсөлт/бууралт	Даатгалын хураамжид эзлэх хувь
		Даатгалын төлөөлөгчөөр дамжин орсон даатгалын нийт хураамжийн хэмжээ /сая.төг/			
Сайн дурын даатгал					
1	Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал	7,959.0	22,812.6	186.6%	16.7%
1.1.	Үүнээс: Ипотекийн даатгал	34.6	60.0	73.4%	0.0%
2	Хөрөнгийн даатгал	3,532.2	14,166.8	301.1%	10.4%
2.1	Үүнээс: Ипотекийн даатгал	63.6	83.7	31.6%	0.1%
3	Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	24,033.0	46,840.3	94.9%	34.3%
4	Ачааны даатгал	739.1	1,913.7	158.9%	1.4%

5	Барилга угсралтын даатгал	3,582.1	2,905.7	-18.9%	2.1%
6	Газар тариалангийн даатгал	1.7	15.5	811.8%	0.0%
7	Мал амьтдын даатгал	585.9	579.3	-1.1%	0.4%
7.1	Үүнээс малын индексжүүлсэн	-	176.7	-	0.1%
8	Агаарын хөлгийн даатгал	3,442.8	7,901.3	129.5%	5.8%
9	Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	135.1	462.0	242.0%	0.3%
10	Хариуцлагын даатгал	2,607.1	9,591.8	267.9%	7.0%
11	Санхүүгийн даатгал	56.2	667.0	1086.8%	0.5%
12	Зээлийн даатгал	246.9	1,125.1	355.7%	0.8%
13	Итгэлцлийн даатгал	27.2	308.2	1033.1%	0.2%
14	Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	0.0	0.0	#DIV/0!	0.0%
15	Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	1,474.5	3,907.0	165.0%	2.9%
Албан журмын даатгал					
1	Жолоочийн хариуцлагын даатгал	12,834.0	23,236.6	165.0%	2.9%
НИЙТ ДҮН		61,256.9	136,432.7	122.7%	100.0%

Хүснэгт №34. Даатгалын төлөөлөгчийн шимтгэл

№	Даатгалын хэлбэр	2022 он	2023 он	Өсөлт/Бууралт	Эзлэх хувь
		даатгалын төлөөлөгчийн шимтгэл /сая.төг/			
Сайн дурын даатгал					
1	Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал	2,000.4	3,170.0	58.5%	14.8%
1.1.	Үүнээс: Ипотекийн даатгал	82.2	0.9	-98.9%	0.0%
2	Хөрөнгийн даатгал	1,557.9	2,395.0	53.7%	11.2%
2.1	Үүнээс: Ипотекийн даатгал	150.2	8.6	-94.3%	0.0%
3	Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	5,942.3	8,949.9	50.6%	41.8%
4	Ачааны даатгал	286.5	327.5	14.3%	1.5%
5	Барилга угсралтын даатгал	249.2	202.6	-18.7%	0.9%
6	Газар тариалангийн даатгал	0.3	2.1	600.0%	0.0%
7	Мал амьтдын даатгал	87.8	146.1	66.4%	0.7%
	Үүнээс: Малын индексжүүлсэн даатгал	-	46.0	-	0.2%
8	Агаарын хөлгийн даатгал	105.6	178.2	68.8%	0.8%
9	Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	54.8	95.7	74.6%	0.4%

10	Хариуцлагын даатгал	1,088.5	1,648.4	51.4%	7.7%
11	Санхүүгийн даатгал	30.0	97.7	225.7%	0.5%
12	Зээлийн даатгал	171.7	88.9	-48.2%	0.4%
13	Итгэлцлийн даатгал	29.7	35.8	20.5%	0.2%
14	Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	16.7	1.7	-89.8%	0.0%
15	Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	2,240.3	35.7	-98.4%	0.2%
Албан журмын даатгал					
1	Жолоочийн хариуцлагын даатгал	3,975.1	4,045.2	165.0%	2.9%
	ДҮН	17,837.0	21,420.5	20.1%	100.0%

Мөн хамгийн их даатгалын хураамжийн орлого бүрдүүлсэн даатгалын төлөөлөгч 14.3 тэрбум төгрөгийн хураамж төвлөрүүлсэн бол хамгийн их шимтгэлийн орлого 2.5 тэрбум төгрөг байна. Нэг даатгалын төлөөлөгчид ногдох төлөөлөгчийн шимтгэлийн орлого 8.9 сая төгрөг байна.

Дүрслэл №24. Даатгалын төлөөлөгчийн даатгалын нийт хураамж бүрдүүлэлт /эзлэх хувь/

